Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 62 (13686) | 1972 оной мартын 15, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ЭЖЭЭЛ — ...ҮРҮҮШЫН ЗОРИЛГО

...ромелиоративна отрядууд урагшатайгаар ажал... Олон жэлэй ногооной тарилга 1700 гектарта ... ★ Обёос, ешмээн ехээр таригдадаг болохонь. ...у 500 гектарта ургуулагдаха.

...й хоёр-гурбан жэлэй ...да аймагай ажахынууд ... һайжаруулха, урга... ...үүлхэ талаар ехэ хү... ...ээнэ. Илангаяа 1971 он... ...эмхидхэгдэһэн 9 луго... ...отряд урагшатай... ...ажа байна. Тэдэнэртэ ...тракторнууд, лугомелиора... ...хэрэгсэлнүүд даал...

...рядуудай хүсөөр нёдондо ...40.730 тонно наг шэбхэ ...байна. Энэнь гаргагда... ...шэбхын 80 гаран про... ...болоно. Мүн эдэ отрядууд ...һургааг отолжо, сабша... ...зөөһэн, 3700 гаран ...сабшалан борнойлһон, 657 ...тэгжүүлһэн байха юм. ...1606 гектар сабшалан ...һан байгаа.

...жэл түрүүшынхеэ 700 ...олон жэлэй ногооной үрэ... ...таригдаа һэн. Тэрэ бү... ...хорёологдожо абтаһан ...олон жэлэй ногооной та... ...аар үбэлжэжэ байнхай. ...эдэ тиимэ тарилгын хойно... ...ҮҮлха, ургасыень дээшэ... ...хэмжээнүүд хараалагда...

...адаа сабшалангай ур... ...үүлхын тула тэндэ ...ногооной үрэһэ тарил... ...хэрэгтэй гэжэ мэргэ... ...тусхайлһан байха юм. ...энэ жэлдэ олон жэлэй ...үрэһэ абаха, тарилга ...гектарта хэхэ гэжэ шии... ...энэ зорилгоор аймагай ...Шэтын областьһоо, ...гаа бусад аймагууд... ...центнер ногооной үрэһэ ...абаад байна. Эндэ гол ...Кузнец-Сибирьский гэжэ ...үрэһэн абтаа. Юуб гэхэ... ...оон манай аймагта һай... ...даг гэжэ шэнжэлэгдэһэн

...үндэһөөрнь һайжа... ...олон жэлэй ногоо тариха. ...талаар лугомелиоративна ...түсэ ехэтэй байһанаа ха... ...Илангаяа Баян голой сов... ...отделениие эрхилэгшэ Цы... ...Цыденович Цыреновэй, ...Октябрь» колхозой Рин... ...Цыдымпилович Очировай, ...совхозой коммунист Дам... ...евич Бадмаевай болон ...хүтэлбэрилдэг отрядууд ...гараа.

...табан жэлэй хоёрдо... ...тарьялан, сабшалангай ...үүлжэ, ниитынгээ ...шанартай тэжээлээр ...тушаа ехэ зорилгонууд ...й. Тарьялангай гектар ...12,5 центнер, ороохо уһа... ...сабшалангай гектар бүри... ...центнер үбһэ абаха гэһэн ...хүртэхын тула газараа ...хэжэ, һайнаар элдүүрил... ...үтэгжүүлхэ хэрэгтэй ...энэ хэрэгтэ колхоз, совхо... ...лшадай хүсэ, зоригые ...шухала.

...мартын 9-дэ эдэ бү... ...ые хэлсэхын тула ...хозуудай хүтэлбэрилэг... ...агрономуудые, лугомелио... ...отрядуудай начальнигуу... ...һан, тодорхой хэмжээ... ...хараалһан байнабди. Тии... ...хараалагдаһан зарим ...уудые хубилгаабди. Нэн ...малай тэжээлдэ ехэ хэ... ...обёостой, ешмээнэй тарил... ...эхэ гэжэ хэлсэгдээ.

...й хагдарһан хойно ма... ...тэжээлээр хангаха зо... ...фермэ шадар тарилга хэ... ...хидээбди. Бүхыдөө ай...

маг дотор тиимэ тарилга 800 гектарта хэгдэхээр хараалагдана. Тэндэ гол түлэб зелёнко таригдаха юм.

Мяхалиг малай 2-3 гүүртын хоорондо эхэһээ һалгаагдаһан тугалнуудые даб дээрэ түлжүүлхэ баазануудые байгуулха тэжэ шиидээбди. Тиимэ 12 бааза эмхидхэгдэхээр. Тэдэ баазануудай дэргэдэ 50—50 гектарта тарилга хэгдэхэ болоо.

Байгша ондо лугомелиоративна отрядуудай, «Бурводстрой» трестын, «Сельхозтехникын» отрядуудай хүсөөр 2300 гектар газар үндэһөөрөө һайжаруулагдаха, тэрэ тоодо 500 гектарынь тарьялан болгогдохо, 700 гектарынь сабшалан, 1090 гектарынь һайжаруулагдаһан бэлшээри болгогдохо юм.

Һайжаруулагдаһан бэлшээринүүдые хорёолхо хүдэлмэри үбэлдөөшье хэгдэжэ байгаа. Баян голой совхозойхид 250 гектар иимэ бэлшээрээ хорёолонхой.

Мартын хахадһаа захалжа, сабшалан һайжаруулха габшагай ажалай хоёр һара соносхохоёо байнабди. Энэ болзорой туршада 44.000 гаран тонно наг шэбхэ зөөгдэхэ, 530 гектар шэбхээр үтэгжүүлэгдэхэ, 1400 гектар хүбхэтэй сабшалан борнойлогдохо хараатай. Мүн энэ жэлдэ элдэб аргаар 1730 гектар сабшалан уһалагдаха юм. Мүнөөшье һайрамаар газар уһалха хүнүүд ажаллажа эхилэнхэй.

Мартын 9-нэй байдалаар аймагай ажахынууд сабшалан дээрээ 19 мянга гаран тонно наг шэбхэ гаргаад байна. Түхэреэн жэлэй туршада ажалладаг лугомелиоративна отрядуудай хүсөөр 58 мянга гаран һургааг отологдожо, бэлдэгдээ.

Аймагай ажахынууд хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ техникээ бүхыдэнь тооной бэлэн болгонхой. Тиигэжэ хабарай тарилгые богони болзортоо, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ аргатайбди.

Энэ жэлдэ 500 гектарта куузику таригдаха түсэбтэй. Энээнэй хахадһаа ехэнхинь рассадаар һуулгагдаха юм. Мүнөө үедэ парнигууд бэлдэгдэжэ захалаа.

Ажалдамнай юун дуталданаб гэхэдэ, аймагай ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэ тон бага хүртэнэ. Һая жэл болотор аймагнай жэлдээ зуугаад тонно минеральна үтэгжүүлгэ абажа байгаа. Харин байгша оной нэгэдэхи кварталай хубаарилгаар маанадта 313 тонно хүртэхөөр. Теэд энэ тон бага гээшэ. Гансахан олон жэлэй ногооной тарилгые үтэгжүүлгэдэ энэ арай шамай хүргэхэ байна бшуу. Тиимэһээ республикын хүтэлбэрилхы эмхи зургаанууд манай аймагай ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэ нэмэжэ үгэхэ талаар туһалха бэзэ гэжэ найдагдана. Эдэ бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлээд байхадаа аймагай ажахынууд ниитынгээ адууһа малай тоо олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ аргатай байхань элитэ.

Н. МИХЕЕВ,
КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

ТАНИЛСАГТЫ: Лудуп Дашеевич Бильтигуров Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 72 наһатай дархан. Тооро нютаг соо тэрэниие танихагүй хүн сохом байхагүй. 40 жэлэй туршада гартаа балта, алха барижа, түрэл колхоздоо хэды олон юумэ хэһыень тооложо барахын аргагүйл байха. Мүнөө Лудуп Дашеевич хабарай тарилгын техникэ заһабарилгада хабаадана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХУРЬГАДАА ҺАЙНААР ТҮЛЖҮҮЛХЫЕ ОРОЛДОЕ

★ Республикын колхоз, совхозуудта 500 мянгаад хурьгад абтаба. ☆ Яруунын, Хэжэнгын, Хориин, Хурамхаанай, Ахын аймагуудта шэнэ түл гарзатай. ★ Хони олоор үсхэдэг ажахынуудта һайн шанартай хуса болгохоор эрхим классай 10.000 эрэ хурьгадые һайнаар түлжүүлхэ зорилго табигдана.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХУРЬГАДАЙ АБТАЖА, ТҮЛЖҮҮЛЭГДЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ.

1972 оной мартын 10-най мэдээн.

Аймагууд	бүхыдөө абтаһаниинь	гарзалһаниинь (проц.)
Баргажанай	10.999	0,15
Бэшүүрэй	44.021	0, 9
Зэдын	66.738	0,17
Яруунын	41.753	1,16
Загарайн	17.401	0, 7
Захааминай	17.011	0, 7
Хэжэнгын	39.033	1, 4
Хурамхаанай	19.030	1, 2
Хяагтын	54.348	0, 9
Мухар-Шэбэрэй	58.127	0, 6
Ахын	3.522	2, 3
Сэлэнгын	53.310	1, 1
Түнхэнэй	10.173	0, 8
Хориин	38.428	1, 2
Улаан-Үдын	31.091	0, 6
Бүхыдөө:	504.985	0 9

Республикын хонишод 1972 ондо 68.1 мянган центнер нооһо, хониной 16 мянган тонно мяха абаха, 100 хонин бүриһөө адагынь 85—90 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо хайшалха социалис уялга абанхай. Энэ уялгын дүүргэлтэ мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай эхэ хонидой отарануудта шиидхэгдэнэ.

Мартын 10-най байдалаар колхоз, совхозуудта 500 мянган хурьгад түлжүүлэгдэжэ байнхай. Мартын түрүүшын 10 хоногто 83 мянган хурьгад абтаа. Энэ арбан хоногой туршада Зэдын аймагта 24 мянган, Мухар-Шэбэрэй аймагта — 13 мянган, Хурамхаанай аймагта — 9 мянган хурьгад абтаһан байна. Бүхыдөө Зэдын аймагай ажахынуудта 66 мянга гаран хурьгад түлжүүлэгдэжэ байна.

Тиигэбэшье хурьгадай үхэл гарзада орохо, эхэ хонидой хурьга хаяха баримтанууд олон ушарна. Энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо түл түрэсын үхэл гарзада оролго бага байбашье, тэрэнь бүхы абтаһан хурьгадай аяар 3 процентнь болоно. Хурьгадай үхэл гарзада оролго илангаяа Яруунын аймагта — 1,6 процент, Хэжэнгэдэ — 1,4, Хоридо — 1,2, Хурамхаанда — 1,2, Ахада — 2,3 процент болонхой.

Үдэрһөө үдэр бүри хонишод — зуутанай тоо олошорно. Мүнөө үедэ зуун хонин бүриһөө 100, зуу гаран хурьга томо болгожо байһан хонишодой тоодо Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Б. Г. Банзаракцаева, А. Н. Цыбикдоржиев, Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой Ц. А. Бадмаева, Хэжэнгын «50 лет Октября» совхозой Ц. Б. Цыденова, Хэжэнгын совхозой Ш. Д. Намжилов, Хориин аймагай Анаагай совхозой Н. Г. Дондоков, Ц-Д. Чимитов, эндэхи «Георгиевский» совхозой Б. Гатапова, Хяагтын «Родина» колхозой Л. И. Бондарев, Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой М. А. Брылев болон бусад ороно.

Хони олоор үсхэбэрилдэг Ленинэй орденто Борьёогой совхоз Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоз, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Сэлэнгын совхоз, Бэшүүрэй «Победа» колхоз, Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхоз болон бусад ажахынууд энэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ, 4—5 килограмм нооһо хайшалха аргатай.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон хонишод түл һайнаар абахынгаа хажуугаар хонин һүрэгүүдэй үүлтэр, шанар һайжаруулха тухай бодомжолхо, бодото хэмжээ абаха ушартай. Ашаг шэмэ ехэтэй малаа олошоруулхын тула тэдэниие нялха байхаһаань хойшо зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгтэй байна бшуу. Һайнаар харууһалагдажа, эдеэлүүлэгдэжэ байһан лэ хурьгад хойшодоо һайн мал болодог гэжэ мэдээжэ.

Хурьгадые түрүүшынь лэ һарада илангаяа һайнаар эдеэлүүлхэ хэрэгтэй.

Илангаяа һайн үүлтэрэй, ашаг шэмэ ехэтэй хонидой түл түрэсые томо болгохо хэрэгтэ анхарагдаха байна. 1971 ондо бонитировко хэжэ үзэхэдэ, республикын олохон ажахынуудта һайн хусанууд дуталдана. Тиимэһээ энэ жэлдэ үүлтэртэ хонидой фермэнүүдтэй ажахынууд адагынь 10 мянган эрэ хурьгадые хуса болгохоор түлжүүлхэ хараатай.

С. ЦЫДЫПОВ,
республикын Хүдөө ажахын министерствын ахалагша зоотехник.

50 СССР

ҺАЙНДЭРЫЕ УГТУУЛАН

Бүхы ороной ажалшад «Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые шэнжэлэн шудалжа байна. Агитаторнууд болон пропагандистнууд предприятинууд ба барилгануудта, колхозууд, совхозуудта экономикын, эрдэм болон соёлой туйлалтануудтай ажалшадые танилсуулна, СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаан тухай хөөрэнэ.

«СССР — манай Эхэ орон» гэһэн номуудай ехэ выставкэ Алма-Атадахи **А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ гүрэнэй республиканска библиотекэ дотор** нээгдээ. Эндэ табигдаһан номууд олон үндэһэ яһатантай социалис гүрэн тогтоохо хэрэгтэ В. И. Ленинэй дүүргэһэн үүргэ тухай хөөрэнэ. Зарим стендүүдынь союзна, автономито республикануудта зорюулагданхай. Республикын 16 мянга гаран библиотекэнүүд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо үргэн ехээр бэлдэжэ байна. Уншалгын залнууд соо, предприятинууд ба һургуулинуудта, колхозууд болон совхозуудта тематическа выставкэнүүдые эмхидхэнэ, союзна республикануудай үдэрнүүд, уншагшадай конференцинүүд үнгэргэгдэнэ.

Киргизэй Джетыогузска районой «Коммунизм» колхоздо болоһон научно-теоретическэ конференци арадуудай хани барисаанда, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын асуудалда зорюулагдаба.

Область дотороо зуудахи лектори **Чимкентын багшанарай институтда** нээгдээ. Энэнь СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ программын ёһоор хүдэлнэ. Иимэшүү лекторинууд Киргизэй Кочкорско районой «Тендик» гэжэ колхоздо, Нарынска ба бусад областьнуудай ажахынуудта эмхидхэгдээ.

Ярославска областиин Рыбинскэ районой партийна, Соведэй ба комсомолой 60 гаран хүдэлмэрилэгшэд пропагандын, политическэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тула хүдөө тосхонуудта гараба.

Волынска областиин Локачинска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд бүгэдэ арадай һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөө үргэнөөр эмхидхэбэ. Эндэхи тарьяашад түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ гэжэ хараалагдаһан хэмжээтэй ороохо тарьянай ургаса бүри мүнөө жэлдэ абахаар хараална.

Караганда хотодохи Марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй һурагшадай научно-теоретическэ конференци ленинскэ национальна политикын илалтада зорюулагдаа. Эндэ һурадаг 1.200 эдэбхитэдэй, ззадаг багшанарай дунда ороной 23 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд бии юм. Университедэй багшанар болон һурагшад СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй үеэр хотын предприятинууд ба барилганууд дээрэ, дээдэ һургуулинууд болон эрдэм-шэнжэлгын институдуудта научно-теоретическэ хэдэ хэдэн конференци үнгэргэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Таджикистанай Восейскэ райондо зарлагдаһан, дайнай болон ажалай ветерануудай түрүүшын слёдто хабаадагшад «Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые хайшан гээд һайнаар дүүргэхэб гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Һайндэртэ бэлдэхэ хэмжээ ябуулгануудай түсэб хараалаа, хүн зоной дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин нүлөө бүри ехэ болгое гэһэн уряатайгаар дайнай ба ажалай бүхы ветерануудта хандаа.

Смоленскэ областиин партийна организацинууд ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри тодо хурсаар, үргэн дэлисэтэйгээр ябуулна. КПСС-эй Демидовскэ райком «Национальна асуудалаар хараалагдаһан ленинскэ программа ба тэрэниие СССР-тэ бэелүүлгэ» гэһэн темэтэй теоретическэ конференци үнгэргөө.

(ТАСС).

ОЛООРОО ХАБААДАХАНЬ

Москва-Сортировочная депогой хүдэлмэришэд, мүн Москвагай Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ болон «Красный пролетарий» заводуудай хүдэлмэришэд совет гүрэниие байгуулагша В. И. Ленинэй түрэһэн апрель һарын 15-да коммунис субботник үнгэргэхэ үүсхэл гаргаа. Энэ үүсхэлынь хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ, һайшаагдажа байна.

Республикымнай промышленна коллективүүд Москвагай хүдэлмэрисэн ангиин үүсхэлые һайшаажа байһанаа мэдүүлнэ. Апрелиин 15-най коммунис субботнигто хабаадалсаха талаар бэлэдхэлэй ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ эхилһэн тухай хөөрэхыень зарим предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ манай корреспондент хандаба. Тэдэнэй үгэһэн харюу доро толилогдоно.

«Электромашина» заводой инженер Н. С Демин:

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто манай заводой кран бүтээлгын цехэй Юрий Васильевич Тимошковой даадаг участогай хүдэлмэришэд москвагайхидай үүсхэлые эгээл түрүүлэн дэмжээ. Субботнигой үдэр бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, хабсаргаһан бүхы продукцияа табан жэлые уридшалан дүүргэлгэдэ зорюулха гэжэ шиидээ. Тооложо үзэхэдэнь, энэ үдэр 420 түхэригэй продукци бүтээгдэхэ байна.

Заводой бусад цех, участогуудай коллективүүд өөһэдынгөө нүхэдэй жэшээгээр коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ шиидээ. Электромеханическа цехэй Бадматар Дулмаевич Цымбаловай, шудхалгын цехэй Виктор Егорович Власовай даадаг бригадануудай гэшүүд апрелиин 15-да халаанай даабари холо үлүүлхэ тухайгаа мэдүүлбэ. Нүхэр Власовай хүтэлбэрилдэг бригада энэ үдэр болотор 350 киловатт-час электрын элшэ хүсэ арьбалха гэжэ хараалаа.

Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой парторганизациин секретариин орлогшо Н. Е. Беспалов:

Ажалдаа коммунис ёһоор хандаха жэшээ эгээл түрүүлэн харуулһан Москва-Сортировочная станциин депогой коллектив коммунис субботник үнгэргэхэ үүсхэл дахин гаргаба. Депогоймнай хүдэлмэришэд тэрэниие халуунаар дэмжээ.

Депогой хүдэлмэришэд, заһабари хэгшэд юрын лэ ажалай үдэр мэтэ өөһэдынгөө цех, участогуудта ерэжэ, хэдэг лэ ажалаа хэхэ. Бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд, хангалгын алба дүүргэгшэд депогой, станциин талмай, үйлсэ сэбэрлэхэ.

Цех, участок бүхэнэй энэ үдэр дүүргэхэ ажалые тодорхойлжо байнабди. Рейсдэ гараха локомотивай машинистнүүд субботнигой үдэр олоһон салингайнгаа хахадые табан жэлэй жасада оруулха гэжэ шиидээ.

Заһабари хэдэг цехүүдэй коллективүүд коммунис субботнигто бүгэдөөрөө хабаадалсажа, 3 электровоз, нэгэ тепловоз түлөөһэгүйгөөр заһабарилха гэжэ шиидээ. Субботник эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ ондоошье хэмжээн хараалагдажа байна.

С. АЮШЕЕВА.

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

...Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угта... ...оролдоһон Һахалиин совхозой һаалишад һү һааха, гүрэндэ ту... ...кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэһэ... ...Түсэбэй ёһоор 910 центнер һү тушааха аад, 963 центнер са... ...гүрэндөө эльгээжэ, хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлбэ.

...һаалишад А. И. Любовникова, Л. З. Любовникова, В. М. Мень... ...М. Затопляева, А. А. Молчанова болон бусад оролдосото ...жэшээ харуулна. Энэ ажахын бүхы 22 һаалишадай арба... ...оной онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид...

...эндэхи һаалишад абаһан уялгаяа сүм бэелүүлхээр бүхы хүсэеэ ...аллана.

...хаан. **Манай корр.**

ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙ УГТАБА

...орденто Борьёогой сов... ...хозымнай олон һалбари... ...ажахынуудай нэгэн. ...хонишод дун сагаан хо... ...үдхэжэ. Эхэ орондоо ...ноохо тушаадаг гэ... ...табан жэлэй хоёрдохи ...14281 эхэ хонид тоо... ...Совхозой хонишод бии ...боломжонуудаа гүйсэд ...й удаа, СССР ороной ...50 жэлэй ойн түүхэтэ ...эхэ **хонин бүриһөө 100 ...түлжүүлхэ, хонин бүриһөө ...дээр 4 килограмм 100 ...ноохо хайшалжа абаха** ...уялга абаа һэн. Даа... ...социалис уялгануудаа ...амжалтатайгаар дүүргэлтэдэ ...хонишон бүхэнэй оролдо... ...хүдэлһэнһөө дулды... ...ниинь хэндэшье мэдээ... ...үсхэбэрилхэ талаар ...малшад нилээд дүршэл... ...хонишод өөһэдынгөө ...ые хараадаа абажа, ...һарада түл түрэсээ ...тай.

...абалгын урда тээхэнэ ...хонишод бэе бэедээ ябал... ...халуун хаһадаа ямар ...гээр ороһыень шалга... ...алтын бригадада эр... ...одой нэгэн Т. Чупыше... ...Цырендоржиев, Д. Доржие... ...отделениин ветврач ...совхозой главна ...В. Шантахановтай бидэ ...II отделениин хонишо... ...байдалтайнь танилса... ...лэдхэлтэй ороһон тушаань хөөрэлдэһэн, байра байдалтайнь танилсаһан, хашаа хорёоень хараһан байнабди.

— Энэ хүндын отарануудай байранууд үнгэрэгшэ зунай үертэ ехээр абтаһан юм. Байра байдалынь тулюуршаг, шииг нойтониинь хүсэд хатажа үрдеэгүй дээрэһээ шабартай, — гэжэ ажахын главна зоотехник Владимир Прокопьевич Шантаханов манда хөөрэнэ.

...хүндыдэ оршодог эхэ ...3 отарын хонишодоор ...үбэлжэлгэлөө ямар бэ... Хүндын эгээл наада талада үбэлжэжэ байһан Глеб Шишмаревой отарын хонишодто шалгагшад обёорһон дутагдалнуудаа хэлэбэ.

— Сүлөөтэй сагтаа хашаа дээрэхи саһаяа хайлахаһаань урид этэржэ унагааха хэрэгтэй. Дээрэһээ үшөө дуһаалха болоо һаа, хэсүүхэн байха. Хонидойнгоо хурьгалхаһаа урид һолоомо элбэгээр тарааха байгаат, — гэжэ Татьяна Чупышева ахалагша хонишондо хандана.

— Манай отарын хонишод мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлхэ социалис уялга абанхай гээшэ. Хүсэд хүрэхэ, үбһэ, һолоомон хорёодо оруулагданхай. Бүдүүн тэжээлһээ гадна, хонидтоо ороохо тарьянай зүйл табигдаһан рационойнь хэмжүүрээр үдэр бүри үгэнэбди. Түл абалгын эхилтэр танай хэлэһэн заабаринуудые дүүргэхэбди, — гэжэ ахалагша хонишон маниие найдуулба.

Эндэһээ мордожо, уданшьегүй хүршэ Цыден-Дамба Бадмаевай үбэлжөөндэ хүрэжэ ерэбэбди. Эндэхи хонишодтой уулзажа хөөрэлдэһэнэйнгөө удаа хашаа, хорёоень ошожо харабабди.

Отделенинүүдэй түлөөлэгшэд бии байгаа дутуу дундануудаа хонидойнгоо хурьгалха үе болотор усадхахыень хонишодто зааба.

— Мүнөө жэлдэ бидэ үбһэ тэжээлэйнгээшье талаар яһала һайн ондо орожо байнабди. Иигээд лэ хурьгад адхаржа эхилхэнь гээшэ. Таанадай хэлэһэн заабаринуудые хаһа сагтань бүтээхэбди. Даб дээрээ хурьгалха хонидоо, абаһан түлөө илгаха хаамжануудтайбди. Энэмнай хэзээшье дуталдаха. 3 метр утатай хаамжанууд хэрэгтэй болохо, тэдэниие түргэн хүүлэжэ асаруулыт гэжэ захиха байнаб. Саг болзортонь 3—4 хурьгашадые эльгээхэ бэзэт, — гэжэ ахалагша хонишон главна зоотехнигтэ хандаба.

Энэ хүндын эгээл захын хонишонойдо ошохоор машинадаа һуужа саашалбабди.

— Мүнөө бидэнэр Балдан-Нима Гомбожаповай отарада ошохомнай. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга түлжүүлһэн хонин бүриһөө 3 килограмм 500 грамм ноохо хайшалһан юм. Балдан-Нима хонишоноор наймадахи жэлээ хүдэлнэ. Энэ хугасаада Гомбожапов ажахынгаа бэрхэ хонишодой нэгэниинь боложо шадаа, — гэжэ Владимир Прокопьевич машинаяа шадамар бэрхээр залаха зуураа манда хөөрэнэ.

Маанадай машинаһаа буухада Балдан-Нима Ефросинья нүхэртэеэ газаахи ажалаа хэжэ, сүлөө тухагүй байба. Ахалагша хонишонтой уулзажа, мэндээ хэлсээд, ажал хүдэлмэри тухайнь һонирхобобди.

— Балдан-Нима хэды хурьгатай болобош,— гэжэ Аюша Дугарович ахалагша хонишонһоо һураадхина. Мүнөө дээрээ арба гаран хурьгад гаранхай. Намар хори гаран хони ондоо отараһаа нэмэжэ абаһан хүм. Тэдэмни хурьгалжа захалаа. Ошожо харая,— гээд, хонишон хашаа тээшэ ябаадхиба.

Шэнэ жэлэй түрүүшын хурьга харахаяа бидэ шамдан, ахалагша хонишоной хойноһоо дизковрик гараһанай удаа хашаа тээшэнь ошобобди. Хашаагайнь үүдэ нээжэ ороходоо шиигтэй гэжэ абаһаар мэдэхээр байгаа һэн. Ерэгшэдэй һанал бодолые тааһан мэтэ, ахалагша хонишон иигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө жэлдэ иимэ байдалда түл абаха гэжэ байнабди. Манай отарын хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаха, хонин бүриһөө 4 килограмм 100 грамм ноохо хайшалха, социалис уялгатайбди. Бүхы хүсэ шадалаа гаргажа, абаһан уялгаяа дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэйбди. Хонин һүрэг үсхэбэрилхэ талаар ажахымнай республика доторoo мэдээжэ болонхой гээшэ ааб даа. Энэ хүндыдэ үбэлжэдэг 8 отарын байра байдал шэнэлхээр болоо гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб,—гээд ахалагша хонишон главна зоотехнигтэ хандана.

Энэ хүндые уруудан, нюсгэн гүбээнүүдые дабан, Дабаанай үбэрэй отаранууд тээшэ ошобобди. Уданшьегүй Ринчин Ванчиковай отарада хүрэжэ ерэбэбди. Хонишодой байра байдалтай танилсаад байхадаа шалгажа ерэһэн нүхэдынь үндэр сэгнэлтэ үгөө.

— Мүнөө жэлдэ манай отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ уялгатай юм. Үбһэ тэжээлээр хангагданхайбди. Хаража байһан хонидоймнай хүсэ шадалынь һайн. Хаһа сагтань байраяа дулаалаабди, — гэжэ гэрэй эзэн манда хөөрэнэ.

Хашаа, хорёотнай дарагар юм байна. Иимэ байдалда байгаад, хурьга абахадашье урматай. Үзик хүндын хонишодой байдалтай таниие жэшэбэл, ёһотойл «ордон» соо байнат гэхэдэ алдуу болохогүй — гэжэ Доржиева хэлэбэ.

Тус отделениин ахалагша хонишод Буда Цыренов, Батс Буянтуев, Гасаран Рабдаев, Григорий Айдаев гэгшэдтэ хүрэжэ, тэдэнэртэй хөөрэлдэһэн байнабди. Хонишод байра байдалаа һайнаар заһаһан, түл абалгадаа түгэс бэлэдхэлтэй орожо шадаа гэжэ тэмдэглэмээр. Хонидой эдихэ үбһэн, зеленко хорёодонь асарагданхай. Эдэ бүгэдэһөө гадна, тэдэнэр хонидтоо нормын ёһоор үгтэхэ ороохо тарьянай зүйл үдэр бүри эдюулнэ. Хаража байһан хонидойнь хүсэ шадал һайн. Иимэ хонидһоо өөдэргэн хурьгад абтаха гэжэ абаһаар мэдэхээр.

Энэ халуун хаһада холын үбэлжөөндэ байһан хонишодые хэрэгтэй эд бараагаар хангахын тулада ажахын хүтэлбэрилэгшэд оролдоно. Хаһа сагтаа, графигай ёһоор автолавка малшадта ошоно. Мүн газетэ, журналнууд саг болзортонь тараагдажа байдаг. Табигдаһан түсэбэй ёһоор малшадта кино, лекци үнгэргэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тус ажахы хонин бүриһөө хурьга абаһан байна. Эдэ бүхы амжалта хонишодой габшагай бэрхээр ажалладаг, даажа абаһан хүдэлмэридөө эзэн ёһоор хандадагынь гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Хурьга абалга ажахыда түлэг эхилжэ байна. Һаянай мэдээгээр совхоздо 200 гаран хурьгад абтанхай. Ажахын хонидой 24 отарада эгээн харюусалгатай үе — түл абалга эхилбэ.

Т. ЧУПЫШЕВА,
Л. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
Борьёогой совхозой хонишод.
Д. ХУБИТУЕВ,
манай корр.

Зэдын аймаг.

АЖАЛША КОЛЛЕКТИВЭЙ ЭМХИДХЭХЫ ХҮСЭН

«Сибиряк» колхозой Түнхэнэй отделениин партийна эхин организацинн секретарь Д. Н. Кистеневой тоосоон партиин Түнхэнэй райкомой бюро дээрэ байгша оной январиин һүүлээр зүбшэн хэлсэгдээд, тэрээн тушаа батала н абтаһан тогтоол февраль һарын эхеэр аймагай колхоз, совхозуудай отделенинүүдтэхи партийна организацинуудта зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Отделениин партийна организацида бэрхэшээлтэй ушар тохёолдоо гү, юунһээ партиин райком иимэ яаралтай хэмжээнүүдые абаха болооб гэжэ уншагша һанажа болохо. Үнэндөө шахардуу юуншье болоогүй. Харин партиин райком аймагайнгаа партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгые бүри һайнаар хүтэлбэрилхэ зорилго урдаа табяа. Энэньшье зүйтэй. Хэрбээ урдань отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд партиин райкомой зүгһөө юрэнхыгөөр хүтэлбэрилэгдэдэг байбал, мүнөө саг хубилаа. Тэдэнэй хүдэлмэрине тодорхойгоор хүтэлбэрилөөгүйдэ амжалта туйлахань бэрхэтэй гэжэ КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд дотор хэлэгдэнхэй.

Һаамхай үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаахын түлөө мүрысөөн энэ аймагта мүнөө үедэ үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Республикын олохон аймагууд эды шэнээн һү һааха зорилгоёо үни шиидхэнхэй. Харин Түнхэнэй аймагай һаалишад дурсагдаһан хэмжээнэй һү 1973 ондо һаадаг болохоор хараалһан байна. Хүн зониие элсүүлэн зоригжуулаагүйдөө тиимэ хараа дүүргэхэнь бэрхэтэй. Эмхидхэлэй энэ хүдэлмэриие отделени, бригаднуудай партийна организаци шиидхэхэ үүргэтэй. Яахадааб гэхэдэ, партийна эхин организаци эмхидхэлшэн болон хүмүүжүүлэгшын үүргэ дүүргэдэг тула ажалша коллективэй хүдэлмэри сэхэ ударидана. Партиин райком эдэ бүгэдые хараадаа абажа, отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудта анхаралаа ехээр хандуулдаг болоһон.

Отделениин партийна эхин организаци мүнөө үедэ ямар үүргэ дүүргэнэб? Энэ организаци өөрынгөө хэмжээгээр урданай бүхэли колхозой, зарим ушарта хоёр гурбан ажахын партийна организацинн жэшээтэй болонхой. Тиимэһээ отделениин партийна организаци өөрынгөө хүтэлбэрилдэг коллективэй бүхы хэрэгэй түлөө харюусаха зэргэтэй. Тиихэдэ колхозой гү, али совхозой партком харюусалгаһаа сүлөөлэгдэхэ ёһогүй.

Отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ асуудалда райком урданьшье анхаралаа хандуулдаг байгаа. Тэндэ хүдэлдэг партиин гэшүүн бүхэн ажалдаа үльгэр жэшээ харуулжа, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаха ёһотой гэжэ партиин райком эрилтэ табидаг байгаа. Хэрбээ өөрынгөө уялгада коммунистнуудай һайнаар хандаад, эрхимээр ажаллаад байгаа һаань, партийна эхин организаци коллектив соогоо хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхэ нүлөөлхы хүсэн болоно шадаха байна.

Партиин гэшүүд болон кандидадуудай диилэнхинь мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябана. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-гэй коллектив (ахалагшань коммунист Б-Р. Д. Халдуров) мянган эхэ хонидһоо 900 хурьга абаа. Энэ бригадын коммунист В. Яндановай хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаад байна. Хурьга абалган үргэлжэлһөөр. Колхоз, совхозуудта ажалладаг түрүү һаалишадай, мал адуулагшад болон механизаторнуудай дунда олон коммунистнар бии.

Отделенинүүдтэхи партийна организацинуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, олонитын дунда нүлөөень бүри ехэ болгохо зорилго элдэб аргаар шиидхэгдэнэ. Һунгагдамал партийна органуудта хүдэлдэг коммунистнуудай ажал ябуулга һайжаруулха гээшэ дээрэ хэлэгдэһэн зорилго шиидхэлгын шухала нүхэсэлынь болоно. Райком болон партийна эхин организацинууд тэдэнээр дамжуулан бусад коммунистнуудта, бүхы ажалшадта нүлөөлдэг.

Түнхэнэй аймагай парткомуудай, партийна эхин организацинуудай бюродо, мүн партгруппоргнуудта 245 коммунист һунгагданхай. Гадна райкомой шалгалтын комиссиин гэшүүндэ һунгагдаһан партиин 69 гэшүүдые тоолохо болоо һаа, һунгагдамал партийна органдо дүрбэн коммунист бүхэнэй нэгэниинь һунгагдаһан болоно. Эдээнээр — һунгагдамал партийна эдэбхитэдээр дамжуулан, райком болон парткомууд коллективүүдэй хэрэгүүдтэ бүри һайнаар нүлөөлхэ аргатай. Эгээл иимэһээ партиин райком һүүлэй үедэ һунгагдамал партийна эдэбхитэдэй хүдэлмэридэ һаналаа улам ехээр табидаг болоо.

Парткомой гү, али бюрогой гэшүүндэ һунгагдаһан коммунистнуудта тусхай даабари үгтэдэг, тэдэнэр ямар нэгэн участогай түлөө харюусадаг юм. Жэшээнь, Саланай совхозой 2-дохи отделениин партийна бюродо табан хүн һунгагданхай. Бухгалтер С. Ш. Сыренов арадай хиналтын бүлэгэй хэһэн хүдэлмэри тушаа харюусадаг, МТФ-е даагша А. С. Сыденов өөрынгөө тосхондо хэгдэдэг үзэл сурталай бүхы хүдэлмэри ударидадаг, ахалагша гахайшан А. И. Усольцев социалис мүрысөө эмхидхэлгын түлөө харюусадаг байна. Отделениие эрхилэгшэ Б. Н. Цыденов политическэ һуралсалай пропагандист юм. Партбюрогой секретарь М. И. Даржаев партбюрогой заседанида тусхай участок даагшадай хэһэн хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинажа, зүбшэн хэлсэлгэдэ табижа байдаг. Социалис мүрысөө эмхидхэлгые һайжаруулха тухай асуудал партбюрогой заседани дээрэ һаяхан харагдаһан байна. Бюрогой гэшүүд Усольцев, Сыденов ямар ажал хэһэн тухайгаа элидхэхэ зуураа, мүрысөөнэй дүнгүүдые түргөөр гаргаха, олондо соносхолгые һайжаруулха талаар дурадхал оруулаа. Хүндэлэлэй шэнэ самбар бии болгохо, мүрысөө харуулһан тусхай бюллетень гаргадаг болохо гэһэн шиидхэбэри абтаа. Хэдэхэн үдэрэй үнгэрһэн хойно Хүндэлэлэй шэнэ самбарай шэмэглэгдэжэ байхыень, түсэбэй дүүргэлтын шэнэ мэдээнүүдэй бюллетеньдэ бэшэгдэжэ байхыень хараа һэмди. Партийна бюро дайралдаһан лэ асуудалые заседани дээрээ хаража байдаггүй. Тиимэһээ партийна эдэбхитэдэй үүсхэл дээшэлүүлхэ, даажа абаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг болохо асуудалда партийна комитедүүд һаналаа табидаг болоо. Заримдаа отделениин партийна организацинн секретариин амаралтада гарахада, тэрэнэй орлогшын, партийна бюрогой гэшүүдэй үлөөшье һаань суглаан болодоггүй. Яахадаа тиинэб гэхэдэ, тэдэнэй зариманиинь дүй дүршэл багатай, эрдэм ном багатай байна. Партиин райком колхоз, совхозуудай отделенинүүдтэхи партийна организацинуудай олохон бюрогой хүдэлмэри шалгажа үзөөд, һунгагдамал партийна эдэбхитэдтэй саг үргэлжэ уулзажа байха, тэдэниие партийна хүдэлмэритэй танилсуулха шухала гэһэн шиидхэбэри батала н абаа.

Партийна эхин организацинуудай эдэбхитэд суглуулагдажа, зүблөөнүүд-семинарнууд үнгэргэгдэдэг болоо. Тиимэ хэмжээ ябуулганууд һаяхан үнгэргэгдэжэ, «Восточные Саяны», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозуудай партийна эдэбхитэд семинарнуудта хабаадуулагдаа. «Восточные Саяны» колхоздо нэгэ ажахын эдэбхитэд суглараһан байна. Харин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хоёр ажахын: «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай парткомуудай, партийна эхин организацинуудай бюрогой гэшүүд суглараһан байна. Мүн тэндэ комсомолой эдэбхитэд уригдаа.

Зүблөөн-семинарнууд иимэ түсэбөөр үнгэргэгдэнэ. Һунгагдамал партийна органой гэшүүд ямараар ажалланаб гэжэ парткомой секретарь хөөрэжэ үгэхэ зуураа, зарим эдэбхитэдэй хүдэлмэри тодорхойгоор харуулна, парторганизацинн урда ямар зорилгонуудай табигдаһан тухай тогтоно. Удаань эдэбхитэд үгэ хэлэжэ, өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэдэг, хүдэлмэридөө бии байһан бэрхэшээлнүүд тухай, тэдэниие усадхахын тула ямар туһаламжын хэрэгтэй байһан тухай дурдадаг. Райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша эдэбхитэдэй гүйлтэ болон дурадхалнуудые согсолһонойнгоо һүүлээр захяа заабари үгэдэг, ямар нэгэн асуудалые яажа һайнаар, зүбөөр шиидхэхэб, партийна суглаа һонирхолтойгоор үнгэргэхын тула юу хэхэб гэжэ хөөрэжэ үгэдэг. Иигэжэ нүхэр ёһоной хөөрэлдөөнэй болоходо, ойлгогдоогүй асуудалнууд элирүүлэгдэдэг юм. Партийна хэрэг зүбөөр бэшэхэ, суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ асуудал тодорхойлхо, партийна даабаринуудые хубаажа үгэхэ гэхэ мэтэ асуудалнууд нэгэнтэ бэшэ хэлсэгдэдэг. Эдэбхитэд өөһэдынгөө асуудалнуудта харюу абадаг.

КПСС-эй райкомой секретарь зүблөөн-семинар дээрэ үгэ хэлэхэдээ, аймагай ажалшадай абаһан уялга болон түсэбүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай, һаядаа шиидхэгдэхэ зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгэдэг байна. Тэндэ олон асуудал хэлсэгдэдэг юм. Һунгагдамал партийна эдэбхитэдтэй иимэ гуримаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдэ туһатай гэжэ дүй дүршэл дээрэһээ элирүүлэгдээ.

Саашадаа иимэ һуралсал заншалта боложо, һунгагдамал партийна эдэбхитэдтэй хэгдэхэ хүдэлмэриин шухала хубинь болохо ёһотой.

Партиин райкомой дэргэдэ партийна эдэбхитэдэй һуралсал үнгэргэгдэдэг болоһоор хэды жэл болоо. Тэрэ һуралсалда райкомой гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадууд, партийна эхин организацинуудай олохон секретарьнар хабаадуулагдана. Партийна эмхидхэлэй хүдэлмэриие шэнжэлхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Һуралсалай үедэ олоһон эрдэмээ эдэбхитэдэй нилээд олониинь хүдэлмэридөө шадамараар хэрэглэнэ.

Партиин райком, парткомууд ажал хүдэлмэреэ эрхилхэдээ, һунгагдамал партийна эдэбхитэдтэ улам ехээр түшэглэдэг болоо. Партийна организацинуудай хүдэлмэри тухай, зарим хүтэлбэрилэгшэдэй ажал тухай асуудалнуудай райкомой бюродо гү, али партийна комитедтэ зүбшэн хэлсэгдэхэдэ һунгагдамал партийна эдэбхитэд заатагүй хабаадуулагдадаг болонхой. Жэшээнь, Туранай совхозой хүгжэлтын саашанхи хараа түсэбүүд тухай асуудал партиин райкомой бюро дээрэ һаяхан табигдаа. Тэрээниие һунгагдамал партийна эдэбхитэдһээ бүридэһэн тусхай комисси бэлдэһэн байна.

Һунгагдамал партийна эдэбхитэдтэ анхарал оролдолгын дээшэлүүлэгдэхэдэ, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл улам бадарна. Энээнэй ашаар партийна организацинуудай үүргэнь, дайшалхы нүлөөнь дээшэлнэ.

К. ИВАНОВ.

АМЖАЛТАТАЙБДИ

Манай «Коопзверопромхоз» трестын хүдэлмэрилэгшэд байгша оной нэгэдэхи квартал соо 74 мянган түхэригэй ангай арһа тушааха даабаритай юм һэн. Эдэнэр мартын 1-дэ 103 мянган түхэригтэ ангай арһа тушаажа, хараалагдаһан түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Прибайкалиин ангай ажахын хүдэлмэрилэгшэд 10 мянган түхэригэй арһа тушаагаа. Хойто-Байгалай ажахын коллектив хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 11 мянган түхэригтэ ангай арһа тушааһан байха юм.

Трестымнай ажахынуудта мэргээр буудадаг бэрхэ ангуушад олон һааб даа. Тэдэнэр булга, хэрмэ, шандага, үнэгэ олоор барижа шадана.

Тэрэнэй хажуугаар манай ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд халтар хара үнэгэ, песец гэхэ мэтын зэрлиг ангуудые тэжээдэг байна. Жэл бүри 2600 халтар хара үнэгэ, 1700 песец түрүүлдэгбди. Үнгэрһэн жэл 7.485 песецэй, 7.841 үнэгэнэй арһа гүрэндөө тушааһаа бэлэйбди. Байгша ондо үнэгэнэй, песецэй гоё һайхан арһа бүри олоор тушааха зорилготойбди. Энэ хараа түсэбөө бэелүүлхэшье байхабди.

Г. КУРБАНЦЕВ.

ГАЗАРАА ҺАЙН БАЙЛГАХЫН, ЗҮБӨӨР АШАГЛАХЫН ТҮЛӨӨ ДОБТОЛГО ЭМХИДХЭЕ

Донецкэ облас[тиин] Иванопольско с[ельскэ], Красноторско посе[лково] ажалшадай депута[дуудай] Соведүүдэй хан[далга]

«...Газар хамгаалха, үрэжэлыень улам һайжаруулха гээшэ хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтынь зайлашагүй нүхэсэл болоно. Энэ хадаа гүрэнэй удхатай тон ехэ асуудал мүн».

(Колхознигуудай Бүхэсоюзна гурбадахи съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ һөө).

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол зөөри хэрэгсэл — газарые ашаглалга үндэһөөрнь һайжаруулха ябадал хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохын тула юһэдэхи табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ онсо шухала удха шанартай байна.

Ивапольско сельскэ, Красноторско поселково ажалшадай депутадуудай Соведүүд газар хамгаалха, ашаглалга һайжаруулха асуудалаар парти, правительствын гаргаһан шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, тус Соведүүдэй оршом соо байдаг ажахынуудтай хамта эдлүүриин газарай гектар бүхэниие үрэтэй һайнаар ашаглаха, газараа бүри һайнаар уһалха, үлүү уһыень зайсуулха, тэжээлэй ногоо ургуулдаг сабшалан хадалангаа һайжаруулха, уһанда нуралга ба һалхинда хаталгаһаа газарайнгаа хүрьһэ хамгаалха, промышленна хэрэглэмжэдэ газар таһалжа үгэлгын хэрэг гуримшуулха хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые һүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлээ. Красноторско поселково Соведэй Орджоникидзиин нэрэмжэтэ совхоздо үнгэрэгшэ табан жэлэй турша соо ажахын барилгада таһалагдаһан талмайе хорооһоной, боролжо бургааһануудые, хэрэггүй болоһон саадуудые арилгаһанай, үрэжэл багатай дайдые шанаржуулан ашаглаһанай үндэһөөр 185 гектар газар хүдөө ажахын эдлүүри болгогдоо. Тэрэшэлэн Ивапольско сельсоведэй КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ, «Новый путь» колхозуудта иимэ шэглэлтэй горитой хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Газараа зүбөөр ашаглаһанай үндэһөөр таряан ба мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, худалдаха арга ажахынуудта олгогдоо.

Гэхэ зуура, газараа бүри үрэтэй һайнаар ашаглабал, үшөө ехэ үрэ дүнгүүдые туйлажа болохо байһанаа һайн ойлгонобди. Бүхы газарнай зүбөөр ашаглагдана гэхын аргагүй. Малай фермэнүүдэй, тракторно-полиин стануудай оршон тойрондо, автомобилиин ба ажахы доторой харгынуудай, сабшалан, таряалан хамгаалхын тула һуулгагдаһан зурууд мододой хажуугаар, һолоомоной һүринүүд доогуур орхигдоһон, силосэй траншейнүүдэй, бууса шадарай сүлөө фондын участогуудта, үрэ гараха боли һон хуушан саадууд, таригдаад хосорһон зурууд модод соогуур, бэлшээри дээгүүр горитой һайн газарнууд хэрэглэгдэигүй хэбтэнэ. Һуурин, тосхонууд, промышленна предприятинууд, автомобилиин ба түмэр харгынуудта зорюулагдан таһалагдаһан зуруудууд шадархи үрэжэлтэй газарнууд олонхи ушарта хэрэглэг дэнгүй орхигдошонхой байна.

Хүдөө ажахын бэшэ хэрэглэмжэдэ муу гү, али тарилгада хэгдэхээр бэшэ газар таһалжа үгэхэ тухай Газарай хуулиин гол дүримэй эрилтэ зарим нютагуудта хүсэд сахигданагүй. Промышленна предприятинууд, проектнэ ба барилгын эмхинүүд үрэжэл һайнтай, хүдөө ажахыда тон шухала газарай участогуудые барилгада таһалуулха гэжэ оролдодог. Хэдэ хэдэн промышленна предприятинууд шэнэ барилга хэхын тула газар таһалуулжа абаад, тэрэнэйнгээ орондо үрэжэл багатай газарнуудые шанаржуулха хүдэлмэри хэхэ, удаа тээнь ургамалнуудые тарихын тула колхозууд, совхозуудта тэдэнээ дамжуулха уялгаяа дүүргэдэггүй байна.

Хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, алба хаагшадай бууса шадарай участогуудтахи, хубиин огородуудтахи газарые бүри һайнаар ашаглаха асуудалнуудта онсо анхарал хандуулха шухала. Тиимэ газар яһала бии. Теэд тэдэнэй горитойхон хубинь хуушан гуримаар элдүүрилэгдэнэ, эрхим сортын үрэһэн хэрэглэгдэнэгүй, тиигэһэнһээ уламжалан, колхозууд ба совхозуудай газар дээрэһээ абтадагай шэнээн ургаса хангагданагүй.

Газараа гамтайгаар, зүбөөр ашаглаха гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ шухала нөөсэ аргануудай нэгэн болохо байһыень һайтар мэдэрэн, Ивапольско сельскэ, Красноторско посёлково ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадууд, эдэ Соведүүдэй харьяата КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ, «Новый путь» колхозуудай, Орджоникидзиин нэрэмжэтэ совхозой колхознигууд, хүдэлмэришэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд өөһэдынгөө арга боломжонууд ба нөөсэнүүдые тооложо, тодорхойлжо үзөөд, юһэдэхи табан жэлэй турша соо иимэ хэмжээ ябуулганууды е бэелүүлхэ гэжэ шиидэбэ:

ИВАНОПОЛЬСКО СЕЛЬСКЭ СОВЕДЭЙ ТАЛААР

КПСС-эй XX съездын нэрэмжэтэ, «Новый путь» колхозуудта үрэжэл багатай бэлшээри ба сабшалан шанаржуулха, боролжо бургааһа арилгаха, жэмэсэй хуушан һууринуудые хахалха, фермэнүүд ба полиин станууд ай оршон тойронхи хэрэглэгдэдэггүй газар арилган ашаглаха мэтээр 187 гектар газарые эдлүүриин болгохо.

Газарай хүрьһэнэй уһанда нуралга, һалхинда үлеэлгэжэ муудадаг ушарнуудтай тэмсэхэ зорилгоор хонхор, бураздаа ба далан гаргаха, зүг бүхэн тээшэнь һэшэхэ гэхэ мэтэ арга хэрэглэн. 14.400 гектар ташалан газарые утаашань хахалха, 18 гектар талмай дээрэ поли хамгаалха, ганга жалгануудай захаар модо һуулгаха, хубиин огородой ба бууса шадарай 272 гектар газарай шанар һайжаруулха хэрэгтэнь Соведэй оршом соохи тосхонуудта ажаһуудаг хүдэлмэришэд, колхознигууд ба алба хаагшадта тодорхой туһаламжа үзүүлхэ. Тусхайлан хэлэбэл, хаһа саг соонь намарай хахалалга хүүлэхэ, эрхим шанартай үрэһэ худалдан абалгадань туһалха, энэнь огородой тарилгын ургасые нэгэ хахад — хоёр дахин дээшэлүүлхэ арга олгохо. Агрономууд, хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд огородууд ба саадуудтаа харууһа хангаха, газараа зүбөөр хэрэглэхэ асуудалнуудаар ажалшадта тодо һонор зүбшэлнүүдые үгэхэ болоно.

КРАСНОТОРСКО ПОСЕЛКОВО СОВЕДЭЙ ТАЛААР

Орджоникидзиин нэрэмжэтэ совхоздо үрэжэл багатай бэлшээринүүдые шанаржуулха, ... һуулгагдаад хосорһон ... арилгаха, харгы бари[лгада таһа]лагдаһан зурууд ... үлүүе, полиин станууд ... барилгануудай оршо[н] ... участогуудые хахалх[а] ... хэһэнэй үндэһөөр 108 ... зарые нэмэжэ эдлүүри ... Тиигэһэнэй үндэһөөр ... жэл соо дундa жэшэ[э] ... тонно ногоон тэжээл ... энэнь 2420 центнер ... 390 центнер мяха аб[а]... ломжо хангаха байна.

Уһалагдадаг газарые ... наар ашаглаха, газар[ай] ... гэмтэлгэ зайсуулха, ... гаалхын тула таригда[һан] ... нээр һуулгагдаха зуру[уд] ... харууһа һайжаруулха ... ябуулгануудые бэелүү[лхэ].

Поселково Соведэй ... ажаһуудаг хүдэлмэри[шэд] ... хаагшадта огородой ... хынь тула таһалжа ... гектар дээрэ таряала[н] ... һайжаруулһанай, ... лалга хэһэнэй, хүн ... сортын үрэһэнүүдээр ... хангаһанай үндэһөөр ... дээшэлүүлхэ. Поселко[во] ... хүн зондо зорюулжа, ... саадуудые харууһалгы[н] ... бөөр ашаглалгын асуу[дал] ... хүдөө ажахын мэргэж[элтэд] ... шэлнүүдые эмхидхэх[э].

Хүдөө ажахын шэг[лэлээр] ... хамгаалха тухай Газа[рай] ... эрилтэнүүдые дүүргэ[хэ] ... газарайнгаа соотог ... бөөр ашаглаха асуудал ... ско сельскэ ба Крас[ноторско по]селково ажалшадай ... Соведүүдэй сессинүү[д] ... шэн хэлсээд, манай ... абахыень сельскэ ба ... ажалшадай депутадуу[д] ... дые, саг үргэлжын ком[иссинүү] ... нютагай Соведүүдэ[й] ... дые, тосхонуудай ба ... нэй поселогуудай бүх[ы] ... дые уряалнабди.

Колхозууд, совхо[зууд] ... мышленна предприяти[нууд] ... барилгануудай, транс[порт] ... хэлхеэ холбооной колле[ктивүүд] ... зар тушаа эгээн ехэ ... биха, газарайнгаа гек[тар] ... һайн байлгахын, зүбө[өр ашагла]хын түлөө добтолго ... гээд этигэнэбди. Энэ ... КПСС-эй XXIV съезд[ын шиидхэ]бэринүүдые, юһэдэхи ... асари ехэ түсэбүүдые ... рэгтэ хүдөө тосхоной ... хубитаяа бүри ехээр ... далдань туһалха.

Донецкэ областиин Ивапольско сельскэ, Красноторско поселково ажалшадай депута[дуудай] Соведүүдэй сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгд[эжэ] баталагдаһан байна.

Валентин Николаевич Чубаков Яруунын аймагай Үдэ-Витимэй геолого-бэдэрэлгын экспедициин ахалагша мастераар хүдэлдэг. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада «Звездный» гэжэ участогта хүдэлхэдөө, эрхим ажалаараа шалгарна. Валентин Николаевич оролдосотой ажалша, эрхим хүтэлбэрилэгшэ байхаһаа гадна, экспедициингээ коммунис ажалай һургуулиин пропагандист юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Н. Чубаков.

Я. НИКОЛАЕВАЙ фото.

ТҮРҮҮ ХОНИШОНОЙ...

Чимит-Цырен Гомбоевич Гомбоев Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоздо ахалагша хонишоноор арба гаран жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа, хэдэн мянган хонидые абажа, артелиингээ хонин һүрэг олошоруулгада ехэхэн хубитаяа оруулһан хүн байха. Ажахын тоосооной гуримаар ажалладаг тус бригадын гэшүүд жэл бүри зуун эхэ хонин бүриһөө зууһаа үсөөн бэшэ хурьга, хонин бүриһөө 3,5—4 килограмм нооһо абадаг. Мүнөө февралиин тэнгһээ хойшо эндэхи хонишод шэнэ түл абажа захалба. Түрүүшынхеэ хурьгалха 530 зуһаг хонидһоо һаянай байдалаар 400 шахуу хурьгад абтаад, гарза хоролтогүйгөөр томо болгогдожо байна.

— Унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй гэхээр хүдэлжэ байнабди. Түрүүшынхеэ хурьгалха хонид аад, бэрхэтэйхэн даа. Халтад гэхэдээл хурьгаяа голохоёо һанаха. Зууһаа 85 хурьга абаха гэһэн уялгаяа заатагүй дүүргэхэбди. Юуб гэхэдэ, хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл манда яһала бии, хониднай намартаа һайса таргалһан юм. Эхэ хонин бүхэндэ 300 грамм талха таряанай зүйл үгтэхэ нормотой аад, 200 грамм үгтэнэ. Эн[э] ... колхозойнгоо зоотехни[г] ... тойбди, — гэжэ ахалагша Ч-Ц. Гомбоев хөөрэнэ.

Бригадада дүрбэн хү[н] ... на. Ахалагша хонишоной ... хэр Рыгжид Бальжиний ... ня басаганиинь, Мыдыги ... ва, Виктор Лагутин гэ[гшэд] ...

— Заримдаа сүүдхэ[л] ... гаран хурьгад абтана. ... хоёр-гурбан хүниие хү[рэ] ... эльгээгээ һаань, ехэл һ[айн] ... Аймагай киносетиин ... лэгшэд бидэниие шеф ... юм. Намар эртүүр ер ... байдалыемнай заһабари ... ла туһалаа һэн. Хурьга ... эхилхэдэтнай ерэжэ ... гэжэ хэлээ бэлэй. Теэд ... лотор ерээдүй байһаар ... байнабди, — гэжэ Рыгжид ... нимаева хөөрэнэ.

Бригадынхидай ажа[л] ... ритэй танилсахада, хо[ни] ... хэшээлтэй байдалһаа ... гүй, абаһан уялгаяа ... хойноһоо оролдожол ... ра байдалынь һайн, га... га дээрэ һурилэгдэһэ[н] ... томо һүри ойроошье ...

Б. ЖАМБ[...]

ман[ай] ...

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ ШАДАМАРААР ХАРУУЛН[А]

Коммунис партиимнай XXIV съезд һаял хүдэлмэреэ дүүргээд байгаа һэн. Эгээл энэ үедэ Улаан-Үдын аймагай колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай секретарьнарай семинар «Улаан Оронго» колхозой дэргэдэ болоһон юм. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, партийна организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие улам һайжаруулха, коммунистнуудай түрүү ябаха үүргэ улам дээшэлүүлхэ, тиигэжэ партийна нүлөө бүри үргэдхэхэ асуудалнууд тэрэ семинарай гол удхань болоһон байна.

Эгээл саг соогоо зарлагдажа, партиин табиһан шэнэ эрилтэтэй нягта холбоотойгоор хүдэлмэреэ эмхидхэһэн энэ семинарай хараалһан зорилгонуудые хүсэндэнь хүргэхэ, аймагай партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгые, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлтэ хэрэг үйлые үргэнөөр, гүнзэгыгөөр харуулжа байха зорилго тобойжо гараһан байна. Энэ зорилгые бэелүүлхээр аймагай «Коммунизмын туяа» газетын бэедээ даажа абаһаниинь һайшаамаар.

Зүгөөр энээнһээ урда тээ тус газетэ партийна ажабайдалда анхаралаа багаар табидаг байһан гэжэ хэлэхээ хүсэнэгүйбди. Аймагай партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгые харуулха талаараа мэргэжэһэн, энээниие тон шухала, харюусалгатай хэрэг дээрэ тооложо байдаг коллектив. Гэхэ зуура КПСС-эй XXIV съездһээ хойшо энэ асуудал харуулгаяа бүри мүлижэ, тодо, удха һайнтай болгохо, нэгэ гол шэглэлтэйгээр эрхилхые оролдожо байдагынь партийна ээлжээтэ XXIV съездһээ хойшо хэблэгдэһэн газетын номернууд баримтална.

Аймагай колхоз, совхозуудай, барилгын, промышленна предприятинуудай болон эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгые гол түлэб партийна эмхидхэлшэдэй үгөөр дамжуулан харуулхые оролдоно. Парткомой, партбюрогой, цеховой эхин организацинуудай секретарьнар, партгруппоргнууд газетэдэ бэшэхэдээ, партийна организацингаа хүдэлмэри тухай, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухай хөөрэхэтэеэ хамта, хүсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа, дутуу дундануудаа, алдуу эндүүнүүдээ элирхэйлнэ, шүүмжэлхы ажаглалта хэнэ, дурадхал оруулна.

Нёдондоной апрель һарын тэн багаар «Коммунизм» колхозой һү һаалиин централна фермын партийна бүлэгые эмхидхэгшэ Н. Пурбуев КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые коллективэйнгээ гэшүүдтэ тайлбарилан ойлгуулжа байһан тушаагаа, малшадай үүсхэлтэ ажал хэрэг тушаа тогтохо зуураа: «Хэрбээ фермэ дээрэхи хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулха хэрэгэй түргөөр шиидхэгдээ һаа, манай ажалай үрэ дүн бүрил һайн байха һэн» гэжэ бэшэнэ. Тиихэдээ энэ шухала асуудал ойрын сагта хүсэндэнь хүргэхэ эрилтэ колхозой правлениин, парткомой үмэнэ табина.

«Партиин политикые бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна эхин организаци гол һуури ээлнэ» гэжэ «Маяк» колхозой парткомой секретарь М. Гребенщиков өөрынгөө статьяе эхилнэ. Коммунист бүхэнэй үүргэ дээшэлүүлжэ, харюусалгыень шангадхажа, партийна нүлөө үргэдхэжэ шадаһан партийна эхин организаци алишье хэрэгтээ амжалта туйладаг байна. Тус ажахын гурбадахи отделениин партийна организацинн ажал ябуулгын дүй дүршэлһөө жэшээ харуулан, дээрэ хэлэһэн үгэеэ батадхана. Эмхидхэхы, ударидахы, хүмүүжүүлхы үүргэеэ зүбөөр лэ бэелүүлжэ байдаг партийна организацитай коллектив түрүү зэргэдэ алхална, арьбан дэлгэр амжалта туйлана ха юм.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын гурбадахи отделениин эхин организацинн секретарь Б. Цыдыпов, Тарбагатайн аймпотребсоюзай эхин парторганизацинн секретарь А. Суслов, «Улаан Оронго» колхозой гурбадахи отделениин эхин парторганизацинн секретарь С. Доржиев, Тарбагатайн кондитерска фабрикын эхин организацинн секретарь Ф. Думнова болон бусад партийна хүтэлбэрилэгшэдэй үгэнүүд партийно-эмхидхэлэй политическэ болон үзэл сурталай хүдэлмэри тушаа анхарал татамаар тогтоно. Хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн олохо, һургаха, хүмүүжүүлхэ, социалис мүрысөө шэнэ эрилтын ёһоор эмхидхэхэ, ажалшад тушаа халуун анхарал хандуулха асуудалнууд гол шэглэлынь болоно гэжэ элитэ харагдана. Тобшолон тэмдэглэхэдэ, дээрэ дурдагдаһан нүхэдэй, мүн бусадай бэшэһэн материалнуудай удхань КПСС-эй ЦК-гай абаһан «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» тогтоол дотор табигдаһан эрилтэнүүдһээ сэхэ һабагшатай байна.

«Коммунизмын туяа» газетын хүдэлмэриин үшөө нэгэ һайн талань хадаа өөрынгөө хуудаһануудые дээрэ жинрэй коммунистнуудай хэлэһэн үгэнүүдые, коммунист тухай хөөрөөнүүдые толилжо байдагынь һонирхолтой. Иигэжэ аймагай коммунистнуудай дааһан хэрэгтээ хэр зэргээр хандажа, түрүү ябаха үүргэеэ хэр бэелүүлжэ байһые, тэдэнэй ямар сэдьхэл бодолтой, ямар зорилготой байһые бидэ тодоор харанабди. Гадна газетээр дамжуулан үгэ хэлэһэн жиирэй коммунистнууд нюур сахилтагүйгөөр, нюуса нөөсэгүйгөөр ажабайдалда, партийна организацида ушардаг дутагдалнууд тушаа шүүмжэлэл хэнэ, тэдэниие усадхаха арга заажа үгэнэ.

Энээн тухай тогтохо зуураа, «Дружба» колхозой Пестерово тосхондохи һү һаалиин фермые даагша партиин гэшүүн Е. Пестеревагай бэшэг тушаа халта дурдая. Энэ нүхэр өөрынгөө даажа байдаг фермын байдал тушаа хэлэхэдээ иигэжэ дурдана: «Колхозой парткомой гэшүүн туладаа фермынгээ байдал, ажал хэрэг тухайнь нэгэнтэ бэшэ хэлэдэгби. Теэд правленимнай хүнэй хэлэһэн үгые дуулажа, ямар нэгэ хэмжээ абаха гэжэ огто оролдодоггүй, шэхэ дүлии байдаг». Иимэ байдалтай тэсэлтэй аал? Ядахадаа энэ коммунист газетэдэ бэшэхэ баатай болоо бшуу.

«Искра» колхозой Надейно тосхондохи һү һаалиин фермые даагша нүхэр Павлов малшадай дунда эмхидхэгдэдэг социалис мүрысөөнэй дутагдалнууд тушаа бэшээ. Тингээдшье аргынгаа барагдахадал тэдээн тушаагаа бэшэхэ зэргэтэй болоно Колхозой хүтэлбэрилэгшэд Хүндэлэлэй дэбтэртэ бии үгыешье мэдэнэгүй. Дамжуулгын Улаан туг, вымпел барюулха ушар мартагданхай. Түрүү ажахынуудай һаалишадай дүй дүршэлтэй тэндэнь ошожо танилсадаг һаа, ямар һайн байгааб. Тиихэдэ малшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэ һуралсал баһал эмхидхэгдээгүй байһаар. Коммунист хүн иимэ дутуу дундатай эбсэжэ байлтай бэшэл хаш.

Хонишодой унтаха нойргүй хүдэлхэ сагынь түлэг дундаа. Түл абалгын халуун хаһые бэлэдхэл һайнтайгаар угтажа байһан тушаагаа, абаһан социалис уялгаяа дүүргэхэ байһандаа бата этигэлтэй байһан тушаагаа «Улаан Оронго» колхозой ахалагша хонишон П-Д. Доржиев хөөрэнэ. Радио, телевидени, газетэ хүү биил гээшэ. Автолавкашье хүрэнгүй, алгад гарадаггүй гэжэ бэшэнэ. Харин маанадаа агитаторнууднай огто мартажархинхай. Агитатор, лектор, политинформатор гэж[э] ... хүндэтэйл айлшад бай[даг] ... ааб даа. Теэд үгын ... Имэнүүд нүхэдтэй ... һуубал, хабатайл бэлэй ... дэглэһэнийнь гайтай ...

Үйлэдбэри дээрэ сэ[хэ] ... түрүү зэргэдэ, ажал ... нииты нь ше ажабайд[ал] ... харуулан ябадаг ком[мунистнууд] ... тухай налгай зохидо[ор] ... руулгатай хөөрөөнүү[д] ... нюурнуудта таһалгар ... логдожо байдагынь ... Партийна организаци[нуудай] ... коммунистнуудаа ... шиидхэхы газарнуудта ... баарилан табиха зуура[а] ... түрүү ябаха үүргэ[ы]... гээр дээшэлүүлжэ ... мэринь эндэ харагда[на] ... коммунист» гэһэн ... шэнжэлһэн үе соо ... коммунистнууд тушаа ... найруулһан зүйлнүүд ... Энэнь һайн.

Аймаг доторхи парт[ийна] ... байдалые элдэб арга ... гэнөөр харуулха гэжэ ... үргэлжэ оролдожо, ... материалнуудайнгаа ... гүнзэгырүүлжэ бай[ха] ... шаардангүй арганьгү[й] ...

Колхозой тоосоото суглаан

…ЛМАЛТА АРЬБАЛАЛТАДА — …ГОЛ АНХАРАЛ

…-Шэбэрэй «Заганский» … хамтын суглаан болобо. …колхоз тарян, мал ажалай …нуудые ехээр абажа, гүрэн-… …дадаг томохон ажахы гэжэ … соогоо тоологдодог.

…ССэй XXIV съездын түүхэтэ …эринүүдээр зоригжоhон …жид үнгэрэгшэ жэлдэ эр-… худалжэ, үйлэдбэридөө … тоды амжалта туйлаа. 6681 … ороohото ургамалай га бү-… 16,3 центнер ургаса хуряаг-… гү, али артелиин амбаар-… мянган центнер ороohон …гдаа. Гүрэндэ таряа худал-… түсэб 120 процентээр дүүр-… hү, мяха, үндэгэ худалдаха …ри мүн лэ бэелүүлэгдээ. Кол-… олзо 1970 онойхидо орходоо … түхэригөөр дээшэлээ гэхэ … бүхыдөө нэгэ миллион 849 … түхэригтэ хүрөө. Сэбэр … 400—500 түхэриг болоо. …рнии ашаг үрэ үгэсэнь …процентдэ хүрөө гэхэ гү, али …лэйхиhээ 6,3 процентээр ….

…ленийн түрүүлэгшэ В. И. …, шалгалтын комиссиин …гшэ И. Н. Трофимовай тоо-… бүридхэлнүүдые, суглаан дээ-… …hэн хүнүүдые шагнаад …, колхоз бии байгаа арга …, нөөсэнүүдээ хүсэд хэ-… шадаагүй гэжэ хэлэлтэй. …түрүүн колхоз хүдөө ажахын …дукци абаха түсэбөө бэе-… шадаагүй. Энээнэй гол … юуб? Колхознигуудай …ажалай журам hула. Хэдэн … архидаха, ажалдаа гара-… даahан хүдэлмэридөө харюу-… …гөөр хандаха ушар али …гдэhөөр. Правлениин, пар-… организациин зүгhөө мэргэ-… табигдадаг эрилтэ hула-… …най дунда эмхидхэлэй бо-… хүдэлмэри ябуулагданагүй. … хүдэлмэриин түрүүшын … тоо бүридхэл нарин нягтаар …дэггүй байhанhaa уламжа-… хуурмаг, дээгүүр таби-… али олон түлэгдэнэ. … байдалhaa уламжалан, … жэлэй салин хүлhэнэй ур-… ажалай бүтээсын ургалтаhaa … байха юм. Жэшээнь, 1970 … орходоо колхознигуудай … хүлhэнэй 5 процентээр дээ-… байхадань, ажалай бүтээсэ … центээр уруугаа ороо. Мүнөө … гүрэнэй банкда өөрынгөө … мянин 1500 түхэригтэй. Кол-… …гуудай салин хүлhэ түлэхын … артелиин правлени хубааг-… жасаhaa мүнгэ зөөри аба-… үгэ хэлэгшэд шүүмжэлээ.

… уhалууриин системын … гүрэн 2 миллион 700 … түхэриг гаргашалhан. Энэ … ашаглалгада үгтэхэдэ, …нский» колхозой 1900 гектар … газар уhалагдадаг боло-… Мэргэжэлтэдэй тооложо үзэ-… …hоор, нэгэ гектар бүри-… …ынь 28—30 центнер ш… хуряагдахаар хараалагдана. … үнгэрэгшэ жэлдэ га бү-… 15 центнер ургаса абтаа. … …гдадаггүй зарим участогай га … 23—25 центнер ургасын … байхада, эндэhээ юун-… бага ургаса абтааб гэhэн … гарана. Энээн тушаа суг-… дээрэ шанга шүүмжэлэл га-… Гүрэн түрэ Түгнын уhалуу-… системэдэ зорюута 11000 … гэхэ гү, али аймагай ажа-… үгтэдэг бүхы минераль-… …лэй хахадыень үгэhэн бай-… Теэд тэрэнэй миин 50 про-… ашаглагдаа. Бэшыень газа-… …hэндэ оруулжа үрдеэгүй. … уhалуури хэдэг 14 агре-… 9-нь хүдэлжэ гараа. Үл-… табаниинь механизаторнуу-… дээрэhээ хүдэлгэгдөөгүй. … хүдэлмэриин эхилтэр ба-… саг үлөө. Гэтэр тус системэ-… трактор, уhа сүршэдэг …гэнүүд хүсэд заhабарилаг-… хабсаргагдаадүй байhaар.

Тарян ажалhaa мал ажал … …лдыдадаг. Жэл бүри ороо-… ургамалай тогтууритай баян … абажа шаданагүйбди. Энэ-мнай нимэнүүд шалтагhaa, — гэжэ агроном-семеновод Ю. И. Лютаева хэлэбэ. — Нэгэдэхеэр, дүршэл ехэтэй трактористнар мөөртэ тракторта хүдэлнэ. Юуб гэхэдэ, тиимэ тракторта хүдэлхэдэнь бэедэ амар, түлбэришье дээгүүр. Харин залуушуул гэнжэ мөөртэй тракторта hуужа, газар хахалхадаа голодоhо ехээр гаргана, агротехникын заабари эбдэнэ. Хоёрдохеёр, хуряалга дээрэ гээлтэ ехэ бии. Гурбадахяар, тоогууд дээрэ тарян ехээр гутана, үжэнэ, шанарынь муудана, тиимэ ороohон малай тэжээлдэ үгтэнэ. Иимэ тэжээл эдиhэн малhaa ашаг шэмэ ехээр хааhaahaa абахабши. Дүрбэдэхеэр, отара, фермэ, гүүртэнүүдтэ абаашагдаhан талха тарянай зүйл хайша хэрэгээр, муухайгаар, гамгүйгөөр хадагалагдана, малда үгтэнэ. Табадахяар, ороohо таряа хуряалгын, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын тоо бүридхэл тон муугаар хэгдэнэ. Бригадынхидта нэмэлтэ түлбэри абалгадань 200 центнер тарян дутаhан. Харин шалгалтын комиссиин амбаарта ороhон бүхы таряа шэгнэжэ үзэхэдэнь, 2000 центнер үлүү байгаа. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, тоо бүридхэлэй яаха аргагүй муугаар табигдаhые гэршэлнэ.

Ажахын главна инженер Б. П. Павлов, главна экономист Л. М. Радионов, тракторна 4-дэхи бригадын бригадир Т. Д. Калашников, главна зоотехник А. Ф. Яковлев, колхозник А. И. Иванов, агроном-мелиоратор И. Е. Ревенский гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, хамтын зөөри алмаха арьбадхаха, даahан ажалдаа харюусалгатайгаар хандаха, ажалай журам шангадхаха тухай асуудалнуудта тогтоо.

Колхоздо жэлэй туршада эбэртэ бодо мал, хонидой тоо толгойн олошорбошье, эхэ малай тоо яhала хороо. Жэшээлбэл, жэлэй туршада 23 үнеэд, 523 эхэ хонид үсөөрөө.

Һүүлэй үе болотор ажахы гахайн фермэhээ олзо доход ехээр оруулдаг haa, мүнөө жэлдэ энэ hалбари гарзатай гараа. Энээн тушаа тус фермые даагша И. В. Филиппов иигэжэ хэлэбэ.

«Би гахайн фермые даагшаар дүрбэн жэлдэ хүдэлжэ байнаб. 1970 ондо 2000 түхэригэй олзо оруулhан haa, нёдондо 16300 түхэригэй гарзада орообди. Абтаhан центнер продукциин өөрынь үнэ сэн ходо дээшэлнэ, мүнөө 168 түхэригтэ хүрөө. Фермынхид жэлэй туршада урдаа ямаршье түсэб, зорилгогүйгөөр хүдэлжэ гараа. Гахай харууhалалгын, шахан таргалуулгын технологи манда үгы. Колхозой правлени манда анхаралаа хандуулнагүй. Минии hанахада, энэ hалбариие усадхаха гэжэ шиидээ гээшэ ха. Юуб гэхэдэ, жэлэй туршада гахайнуудаймнай тоо толгой 362 толгойгоор хороо. Эрэ гахайнууднай хүгшэрөө, hайн үүлтэрэй, валуу эрэ гахайнуудые худалдажа абаха тушаа правлени оролдоногүй. Нэгэ фермэ дээрэ гахай галуун хоёр байлгагдана. Бүхы гаргашань гахайн фермэдэ тохогдоно. Нүхэр Филиппов hанаhанаа сэхэ руунь хэлээ. Бусад колхозуудай гахайн фермэhээ 70—80 мянган түхэригэй олзо оруулжа байхадань, эндэхид гарзатана. Ажахыда гахайн hайн комплексно байра байдал баригданхай. Хүдэлмэринь оньhожоруулагдаhан. Хүсэд хүрэхэ тэжээл колхоздо бии. Теэд ямар шалтагhaa гахайн фермэ гарза оруулжа захалааб? Ажахын хүтэлбэрилэгшэд энэ hалбарида анхаралаа хандуулнагүй, тоо толгойень үсөөрүүлжэ байнхай.

Колхознигууд мүнөө жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа хараалаа. Тиигэжэ гүрэндэ 20000 центнер таряа, 10620 центнер hү, 5470 центнер мяха, 200000 үндэгэ, 318 центнер ноohо худалдаха, үнеэн бүриhөө 2042 килограмм hү haaxa, хонин бүхэнhөө 3.2 килограмм ноohо хайшалха гэжэ хэлсэгдээ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ЗАГАҺАШАДАЙ ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД

Буряадай республикын загаhа олзоборилдог колхозууд шэнэ табан жэлдэ hайнаар хүдэлмэрилжэ эхилбэ. 1971 ондо загаhа барижа, гүрэндэ худалдаха түсэб болзорhоонь урид дүүргэгдээ hэн. Тиихэдэ энэ жэлэй январь hарын түсэбые баhал үлүүлэн дүүргэhэн байха юм.

Түрүүшын кварталай түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө колхозой загаhашад шударгы hайнаар хүдэлжэ байнхай. Кабанскын аймагай колхозуудай загаhашад социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Эндэхи «Байгал» колхоз түрүүшын кварталай түсэб үнидэ дүүргээ. Тиихэдэ «40 лет Октября», «Прибайкалец» колхозууд кварталай түсэб дүүргэхэ дүтэлөө. Баргажанай аймагай «Путь Ленина» колхозой загаhашад январь-февраль hарануудай түсэб болзорhоонь урид дүүргэhэн байна.

Үнгэрhэн жэлдэ загаhа барилга сагай уларилай муу үедэ үнгэрhэн байна. Зундаа ехээр ороhон бороо загаhашадай ажалда ехэ haад ушаруулаа. Тиигэбэшье hайнаар хүдэлhэнэйнгөө ашаар Буряадай загаhа олзоборилдог колхозуудай ажалшад жэлэй түсэб, мүн социалис уялгаяа болзорhоонь урид дүүргээ hэн. Урзанда жэлэйхитэй сасуулжа харабал, 1971 ондо гүрэндэ загаhа худалдалга 10 процентээр дээшэлhэн байна. Тиихэдэ Кабанскын аймагай колхозууд 24 процентээр урзанданайхиhaa ехэ загаhа худалдажа, түсэбhөө гадуур 2 мянган центнер тушааhан байха юм.

Республикын загаhанай ажахын органууд шэнэ табан жэлдэ Байгал нуурhaa загаhа барилгые дээшэлүүлхэгүйшье байбал, загаhанай нөөсэ ехэ болгохо, үсхэбэрилхэ асуудалда гол анхаралаа табиха болоно. Тиимэhээ юhэдэхи табан жэлдэ загаhа барилгын түсэб үнгэрhэн табан жэлэй хэмжээндэ байхаар хараалагдана.

Республикын загаhа олзоборилдог колхозуудай правлени болон партийна организацинууд шэнэ табан жэлэй түсэб дүүргэхэ тушаа эмхидхэлэй ажал hайнаар ябуулжа байнхай. Эдэ ажахынуудай коллективүүдтэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал табигдана. Загаhашадай ажалай үшөө нэгэн онсо илгаань юуб гэбэл, тэдэнэр загаhа бариха түсэбөө дүүргэхын түлөө оролдохынгоо хажуугаар баригдаhан загаhанай өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, бага гаргашатайгаар хүдэлхые тэмсэхэ болоно. 1971 ондо баригдаhан загаhанай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 1970 онойхиhoo 7 процентээр доошолhон байна. Түрүүн колхозууд энэ талаар үшөө hайн үрэ дүнгүүдтэй.

Кабанскын аймагай «40 лет Октября» колхозой загаhашадай нэгэ бригадые коммунист Дмитрий Филиппович Куржумов хүтэлбэрилдэг юм. Тэрэ бригада мүльhэн дороhoo загаhа баридаг байгаа. Декабрь hарын эхеэр энэ бригадын загаhашад «азагүйдөө». Ноябрийн hүүл багаар тэдэнэй участогай уhан хүрэжэ, тэдэнэр үдэр бүхэндэ шэнэ участок бэдэржэ, эхэнхи сагаа олзогүйгөөр үнгэргэдэг байгаа. Тиигэбэшье эдэнэр түсэбhөө гадуур 800 центнер загаhа гүрэндөө худалдаhан байхэ юм. Колхозуудай загаhашад туйлаhан амжалтаараа hанаагаа амараагүй. Энэ колхозой үнинэй загаhашан Григорий Васильевич Власов иигэжэ хөөрэнэ:

— Манда амжалта байбашье, hанаагаа амархаар бэшэ. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сессиин материалнуудтай танилсаад байхадаа, манай загаhашад түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбые нэгэ жэл долоон hара соо, тиихэдэ табан жэлэй түсэбые болзорhоонь хахад жэлээр уридшалан дүүргэхэ гэhэн зорилго урдаа табинхай. Үнгэрөөшэ жэл соо зарим тэды дутагдалтай байбашье, манай хүбүүд голхороогүй, хэлэhэн үгэдөө хүрэхэл байхабди.

«40 лет Октября» колхозой загаhашад хэлэhэндээ хүрэдэг хүнүүд юм. Тэдэнэр hүүлэй жэлнүүдтэ түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Наймадахи табан жэл соо эрхим hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө колхозой загаhашадай бригадир Д. Ф. Куржумов Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан байна. Нүхэр Куржумов Ростов городто hаяхан болоhон загаhашадай зүблөөндэ хабаадалсаа. Энэ колхозой загаhашад нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэхэ болоо гэжэ хэлэгдээ hэн. Эндэ загаhашадые материальна болон моральна талаар урмашуулха хэрэг hайнаар табигданхай. Түрүү загаhашадай дүй дүршэлые халан абаха хүдэлмэри шадамар бэрхээр эмхидхэгдэнэ.

Гэбэшье ажалай журам эбдэхэ, ажалдаа муугаар хандаха ябадал усадхагдаагүй. Жэшээлэн хэлэбэл, энэ үбэл Шерементьевэй хүтэлбэрилдэг губшууршадай бригада колхозой правлениин зүбшэлгүйгөөр амаралтада гаража, ажалайнгаа график эбдэhэн байна. Энээнэйнгээ түлөө бригадын бүхы гэшүүд түлбэри багатай юрын ажалда гурбан хоногоор эльгээгдэhэн байгаа. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд ажалай журам эбдэгшэдтэй хатуу шангаар тэмсэдэг, зүб хэмжээ дары абадаг байха юм.

1971 ондо энэ колхоз үйлэдбэриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, ехэ мүнгэн олзо оруулаа hэн. Тэрэнэй ашаар колхознигуудта арбан гурбадахи салин хүлhэн түлэгдэhэн байна.

Буряадай загаhа олзоборилдог колхозууд 1971 ондо Байгалай нерпын, норкын ба халтар хара үнэгэнэй арhа худалдаха түсэбөө мүн лэ үлүүлэн дүүргэhэн байна. Тиихэдэ ороohо тарянай hайн ургаса абаhан, hү, мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө бэелүүлhэн юм. Табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ колхозой ажалшадые олоор хабаадуулха тушаа ажахынуудай правлениин ба партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө эмхидхэлэй hайн ажал ябуулhанай ашаар иимэ амжалта туйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Республикын загаhа олзоборилдог колхозуудта шэнэ hалбаринуудые хүгжөөхэ талаар ехэ ажал хэгдэжэ байна. 1972 ондо шубуунай хоёр томо фермэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Табан жэлэй эсэстэ эдэ фермэнүүд шубуунай 3 мянган центнер мяха гүрэндэ худалдахаар түсэблэнэ. Мүн овощ ургуулха теплицэнүүд ба ан үсхэбэрилхэ фермэнүүд баригдажа эхилэнхэй. Энэ хадаа республикын загаhа олзоборилдог колхозуудай хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ арга боломжонуудые hайнаар хэрэглэхэ, мүн арадай хэрэглэмжын эд бараа элбэгжүүлхэ арга боломжо олгохо болоно.

Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн социалис мүрысөөн Буряадай республикын загаhа олзоборилдог колхозуудта үдэр бүри үргэнөөр дэлгэржэ байна. Жэлэй түрүүшын hарануудай дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, республикын колхозуудай загаhашад абаhан уялгануудаа амжалтатай дүүргэхэ байха гэhэн этигэл найдабари түрүүлнэ.

И. БОЛДОГОЕВ,
Буряадай «Рыбакколхозсоюзай» правлениин түрүүлэгшэ.

ХУДАЛДААНДА ГАРГАХАҺАА УРИД...

Сэмбын фабрикада нэхэгдэhэн бүд түрүүшээр ямаршье шанаргүй, хүнэй зүрхэ балай татадаггүй гээшэ. Теэд тэрэнние шэрдэхэ, сэбэрлэн hайжаруулха цех соо орожо гараhанайнь hүүлээр харааhaa гайхахат. Тэрэтнай тад ондоо болоhон байха. Энэ цех соо нэхэгдэжэ гараhан сэмбэ будагдадаг, hамнагдадаг. Энэ цехэй хүдэлмэришэд фабрикын урагшатай ажалда нилээд ехэ нүлөө үзүүлдэг. Юуб гэхэдэ, тэдэнэй ажалhaa сэмбын фабрикын гаргаhан продукциин хэрэглэмжэ сэхэ дулдыдаха болоно. Эдэнэй ажал фабрикада хэгдэдэг hүүлшын ажал болоно.

Манай нэгэдэхи зурагта фабрикын хинан шалгагша, комсомол басаган Людмила Иванова сэмбын ямараар будагдаhые шалгажа байна. Коммунис ажалай ударник бухгалтер Тамара Васильевна Ванданова, хиналтын техническэ таhагай мастер Екатерина Николаевна Абрамова гэгшэд худалдаанда гарахаяа байhан продукциин шанарые дахин шалгажа үзэнэ. (Хоёрдохи зураг).

Социалис оронуудаар

ЭНЭ ЗУУН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГА

ПРАГА. Европодохи эгээн томо телефонно ба радиорелейнэ станциин асари ехэ барилга Прагада эхилээ. 350 мянга гаран дүрбэлжэн метр талмай дээрэ станциин тулга болохо хана түлэг бодхоогдожо байна. Хэблэлдэ «энэ жэлэй барилга» гэжэ нэрэшэhэн чехословак архитекторнуудэй проект бэелүүлэгдэхэ түрүүшынгээ шатада оробо.

1980 он болотор эндэ үйлэдбэриин ба захиргаанай корпусуудhaa, 80 метр үндэр дүрбэлжэн түхэлэй башниhaa бүридэhэн өөрын онсо шэнжэтэй архитектурна байшан баригдаха юм.

Чехословакиин хэлхээ холбооной энэ ехэ байшан эрдэм, техникын hүүлэй үеын туйлалтануудай үндэhөөр оньhожоруулагдаха. Тиимэhээ 2.000 ондошье, теле-харилсаанай урда бүри ехэ эрилтын табигдадаг болоод байхада, өөрынгөө үүргэ гүйсэд дүүргэжэ шадаха байха.

Чехословакиин теле-харилсаанай түбэй байшан коаксиальна кабельнуудhaa эхилээд, хэмэл ододоор дамжуулагдаха замбуулинай холбоон хүрэтэр шэнэ оньhон түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай байха. Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудтай ЧССР-эй харилсаа холбоон эндэ угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ.

300 МЯНГАН «СТАР» ГРУЗОВИК

ВАРШАВА. Староховицадахи автомобилиин завод—арадай засагай үрэ. ПНР-эй автомобильна промышленностиин түүхэ эндэhээ эхитэй. тус үйлэдбэриин ашаглалгада ороhонhoo хойшо 23 жэлэй туршада 300 мянган «Стар» гэжэ ашаанай автомашина бүтээгдэhэн байна. 300 мянгадахи автомобиль заводой конвейерhээ февралиин hүүл багта гараа.

Түрүүшээр гурбан тонныи автомашинанууд бүтээгдэдэг байhан аад, харин мүнөө табан тонныи хүсэтэ «Стар-29»-нүүдые бүтээн гаргана. Тэдэнь хурдан гүйдэлтэй, ашаглахада найдамтай байhaараа онсо шалгараа. Эдэ автомобильнууд дунда зэргээр мянган километрhээ үлүү ябана. Харин зариманиинь заhабаригүйгөөр 250 мянга гаран километр гаталаад, оронойнгоо харгынуудаар ашаа үшөөл зөөhөөр.

БУРГАС — ЗАГАҺАТА ХОТО

СОФИ. Хара далайн эрьедэ, Бургасай порт шадар загаhа буйлуулха ехэ предприятинууд баригдажа дүүрэнтээ: Болгариин Бургастахи бааза — жэл соо бии болгогдоhон, газаа далайнууд соо загаhа бариха флодой бааза болоно. Газаа далайнууд соо загаhа агнадаг траулернууд ба транспортно-хүргэлгын корабльнуудай тогтохо хахад километр ута причал бэлэн болонхой. Орон соохи эгээн ехэ холодильник тэрэ причалай хажууда баригдаа. Эндэ 12 мянган тонно загаhа хадагалжа болохо юм.

Мүнөө тус комбинадай түрүүшын ээлжээнэй барилга — загаhа буйлуулха цехүүд, теплоцентраль болон бусад туhалбариин үйлэдбэринүүд ашаглалгада оронхой. Загаhанай консервэ үйлэдбэрилдэг томо комбинат энэ жэл ашаглалгада үгтэхэ. Тэрэнь загаhанай паштедүүдые, мариновалагдаhан, сонгоогдоhон загаhа гаргаха юм.

Бургастахи загаhанай промышленностиин бүлэг үйлэдбэри —индустриальна ехэ бэшэхэн хото болоно. Эндэ табигдаhан түхеэрэлгэнүүдэй ехэнхинь ГДР-hээ асарагдаа. Тэдэнэй хүсөөр үйлэдбэринь сүм шахуу оньhожоруулагданхай.

АРАДАЙ АЖАХЫН АСАРИ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

БУДАПЕШТ. Ойрын жэлнүүдтэ Венгриин шиидхэхэ арадай ажахын гол зорилгонуудай нэгэниинь янза бүриин транспортые хүгжөөхэ ябадал болоно. Гансахан мүнөө жэл энэ хэрэгтэ угаа ехэ мүнгэн — 16 миллиард форинт hомологдоо. Түмэр замай транспортые үргэнөөр hэльбэхэ, шэнэдхэхэ гээшэ засаг түрын хараалhан программа болоно. Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр оронойтүмэр харгынуудаар ябадаг паровозууд бултадаа шахуу дизельнэ шэнэ локомотивуудаар, электровозуудаар hэлгэгдэхэ юм. Хэдэн зуугаад километр түмэр харгы электрын элшэ хүсөөр хангагдаха гэжэ хараалагданхай. Энээнтэй хамта, түмэр харгын ашаг багатай аса hалаануудзадалагдажа, городууд хоорондын автобусно, ашаанай автомобильна харгынуудаар hэлгэгдэжэ байна.

Мүнөө Венгридэ 300 мянга шахуу хүнгэн автомобиль бии. 1975 ондо тэдэнэй тоо хахад миллионhoo дээшэ гараха. Венгри өөрөө хүнгэн автомашина бүтээн гаргадаггүй тула, СССР-hээ «Жигули», «Москвич», «Волгонуудые», ГДР-hээ «Вартбург», «Трабантнуудые», ЧССР-hээ — «Шкодануудые» худалдан абадаг.

ГДР-эй СТАНОГУУД

БЕРЛИН. Автомат станогуудые ГДР-тэ бүри олоор бүтээдэг боложо байнхай. Иимэ станогууд 1966 ондо станок бүтээдэг үйлэдбэриин бүхы продукциин 38 процентнь болодог hаа, 1970 ондо 70 гаран процентдэ хүрэтэр нэмэhэн байна. Бүтээгдэдэг бүхы станогуудай 60 гаран процентнь элдэб гүрэнүүдтэ, тэрэ тоодо Советскэ Союзда, худалдагдана.

Эдэ станогууд, тиимэ лини Лейпцигтэ үнгэргэгдэхэеэ байгаа уласхоорондын яармаг дээрэ ГДР-тэ ямар станогуудай бүтээгдэдэг байhые харуулха.

Берлинэй Октябриин 7-ной нэрэмжэтэ комбинадай бүтээдэг машинанууд болон станогууд — автомадууд мүн лэ мэргэжэлтэдэй анхарал татаха байха.

ТҮСЭБҺӨӨ ҮЛҮҮЛЭН

ПХЕНЬЯН. КНДР-эй металлургическа предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд үйлэдбэриингөө февралиин түсэб дүүргэлгээр яhала ехэ амжалта туйлаа. Жэшээнь, Кансондохи булад хайлуулдаг заводой хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө түсэбые бүхы дээрэнь 160 процент дүүргэhэн байна. Хванхэйн металлургическа завод үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиhөө 110.2 процентээр ехэ шэрэм шудхаhан. 115.5 процентээр ехэ булад хайлуулhан байна.

ОРОНОО ЭЛЕКТРОФИКАЦИЛГА

УЛААН-БААТАР. Оронойпромышленна ехэ ехэ түбүүдые электрын ехэ хүсэтэ линеэр холбоhон, нэгэдхэмэл энергетическэ системэ МНР-тэ бии болгогдоо. Улаан-Баатарта, Дарханда, Сүхэ-Баатарта, Чойбалсанда Советскэ Союзай туhаламжаар баригдаhан хүсэтэ энергетическэ станцинууд хүдэлнэ. Мүн 13 аймагые өөрынь электростанцинууд электрын элшээр хангадаг.

Энэ табан жэлдэ МНР-эй арадай ажахын энергетическэ бааза улам бэхижүүлэгдэхээр хараалагдана. Республикын холын аймагууд, сомонуудта илангаяа ехэ анхарал хандуулагдаха. Ойрын сагаар Монголой баруун зүгтэхи холын аймаг Үлгыдэ шэнэ электростанци баригдаха, мүн ашаглагдажа байгаа олохон предприятинуудые hэльбэн заhахаар хараалагдана.

ГОБИДО

МОНГОЛОЙ ниислэлhээ урагшаа 600 километр ябаад, …рда Гобиин аймагай центр Даланзагадта хүрэбэбди.

Гоби гээшэ заха хизааргүй та…, гайхамшаг hонин байгаа…, хоморой ангуудтай нютаг …. Нэлэнхы талань хуа-бороhoo …лаад, улаан базальтова хаб…йнуудаар, шэлэнүүдээр, губээ…дээр эсхэгдэhэн байдаг. Саа… асфальт шэнги хатуу, столой …руу шэнги жэгдэ үндэрлиг та…дайда болоно. Манай «Волга» … дээгүүр зуугаад километр …ростьтойгоор, нэгэтэшье дон…онгүй табилуулба, сахаригуу… лэ шуршаганаха дуулдана.

Хабсагайнуудай хажуудахи ал… шара элhэтэ талада заха …гүй саксаул модод ургана. …нhээ уламжалан, Баян-Дзаг … гү, али саксаулаар баян ню… гэжэ нэрэ гараhан юм. Үни …hаа хойшо мүнөө хүрэтэр … нютагайхид саксаулаар тү… хэдэг, харин залуу мүшэр…нь тэмээнэй хоол болодог …на. Саксаул гээшэ хүдэр, тэ… модон. Үшөө Гобиин хай…hан ягааб? Энэ элhэнэй урда … дайралдадаг оазисууд—…аан болоhон, hонин зүйл. hаг… томо хайлааhанууд хүнэй … юумэдтэл жэгдээр жэрыл… ургана. Хаанаhaa уhа шииг…, эндэ ургана гээшэб гээд …хаар. Үргэлжэ элhэн дээрэ …гэжэ байдаг.

Гобиин элhэн. Энээн тухай ара… дунда олон үльгэр домог хэл…, дуунуудые дууладаг юм. … элhэн өөрөөшье таhалга… урдан «дууладаг». Элhэнэй энэ үзэгдэл тухайда олон аяншад бэшэhэн байха. Бидэнэр суута Хонгоройэлhые хэдэн часай туршада хаража hайхашаабабди.

Зүгөөр Гобиин гоё hайхан үзэгдэл бэшэ, тэндэхи ургамалнууд болон амитадшье бэшэ, харин энэ дайдын ээдэ оройдоо мартагдахагүйгөөр бидэниие hонирхуулаа. Гобиинхид — эрэлхэг зоригтой, ажалша бэрхэ, угаа хүндэмүүшэ зон. Далан-Дзагадhaa 300 километр баруун-урдуур Сэврэй гэжэ сомон оршодог. 12 жэлэй урда эндэхи нүүдэл малшад адууhа малаа хамталжа, «Социализмын зам» гэhэн ажахы тогтооhон юм.

— Революциин урда тээ гобиинхидые феодалнууд, харин найнаашад хайра гамгүйгөөр мүлжэдэг байhан,—гэжэ хүдөө ажахын нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Цэдэнешын Мандал хөөрөө hэн. Арадай революци илажа, Гобиие хэтынь нойрhoo hэргээhэн, малшадай байдал шэнэдхэн, түрэнэн нютагайнь ёhотой ээзэд болгоhон байна.

Түрүүлэгшэ тоо дурдаба—75 мянган малтайбди. Тэдэмнай гол түлэб ямаад, тэмээд юм. Жэл бүхэндэ хэдэн мянган тонно Гоби талын эрхим мяха, 800 гаран центнер ноohо, хөөбэр, hү ба бусад продукци гүрэндөө оруулнабди. Мүн огородой эдеэ ба шубуу тэжээдэгбди гэнэ. Эндэхи уларил шэрүүн: зарим үбэлдөө 40 градус болотор хүйтэрдэг. Харин зундаа тон халуун болоод, ган гасуурhaa, уhанай барагдаhанhaa шалтагаалан амитад, шубууд үхэдэг. 1969 оной зун тиимэ байгаа бэлэй. Гоби нютагта 50 шахуу жэл байбашье, иимэ ган болоhыень hананагүйб. Бага үхибүүдhээ эхилээд, үбгэд, хүгшэд хүрэтэрөө мал абархын тула оролдоо hэмди. Гүрэмнай малай тэжээлээр туhалаа бэлэй. Гүүртэнүүдтэ автомашинаар, тэмээгээр, морёор уhа зөөдэг байгаа. Малшад хамтын ажалай хүсэтэйе нюдөөрөө хараа, бэеэрээ үзөө,— гэжэ түрүүлэгшэ хөөрэнэ.

Хүдөө ажахын нэгэдэл тогтоохотоёо хамта, малай байрануудые баряа hэмди. Хамтын мал бултадаа шахуу дулаалhан байрануудаар, уhaap хангагданхай. Мүнөөдөө уhан хоморшог, гэбэшье совет, монгол гидрологуудай бэдэрэлгын ехэ хүдэлмэри хэhэнэй ашаар уhанай дутагдал hаядаа усадхагдаха гээд найдагдана.

Сомоной бүхы байдалые Монголой Арадай-революционно партиин комитет хүтэлдэг. Хамтын ажахые бэхижүүлгэ — нютагай коммунистнуудай тон шухала зорилго болоно. Эндэхи Гобиин партийна организациин урда гурбан шухала асуудал: уhан, малай байра, тэжээл тухай асуудалнууд табигданхай. Эдээниие шиидхэхын тула коммунистнууд, гүрэнэй зурганууд, мэргэжэлтэд, малшад оролдолго гаргана. Һүүлэй жэлнүүдтэ үшөө нэгэ шэнэ зорилго—ажалшадай эрдэм болбосорол дээшэлүүлхэ зорилго гаранхай. Үнгэрhэн арбан жэл соо эхин эрдэм hургуулитай малшадай тоо 3 дахин шахуу нэмээ. Ойрын 2—3 жэл соо бүхы малшадые эхин шатын эрдэмтэй болгохо гэhэн зорилго партком табиба. Олохон зон үдэшын hургуулинуудта ябадаг болоо. Мүнөө Сэврейдэ дээдэ, дунда hургуулитай 32 хүн ажаллана. Гурбан жэлэй урда тээ оройдоо хоёрхон мэргэжэлтэд — врач, зоотехник бии байhан юм. Эрдэм мэргэжэл шудалха дуратайшуул хүдөөгэй ажалшадай дунда олон болоhыень библиотекын хүдэлмэри харуулна.

Соёл, баян байдал, ном, радио, электричество Гобиин малшадай ажабайдалда батаар нэбтэрэн дэлгэрээ.

Эндэхи улад зонтой hонин уулзалгануудые хэжэ, сэдьхэлээ ханаад, тус сомонhoo мордоо hэмди. Парткомой секретарь Хумба манние элhэн дабаанай саана хүрэтэр үдэшөө. Ноён гэжэ сомоной хажууда, Сэврэйhээ 60 километрэй зайда толорон байдаг хабсагайе хаража, ехээр hонирхобобди. (Энэнь Гобиин үшөө нэгэ юрэ бусын үзэгдэл болоно). Сэврэй хадын үндэр хяра оройе хаража hайхашагаабди. Тэрэнэй боори до уужам сэдьхэлтэй ажалша зон ажаhуудаг байна.

ЧЕХОСЛОВАКИИН «Гедва» гэжэ национальна предприятнда жэлhээ жэлдэ бүд нэхэлгэ дээшэлнэ. Энэ хадаа вискозно ба полиамидна утаhaap төргон бүдүүдые гаргадаг республикын гансахан лэ предприяти юм. Гадна «Гедва» хубсаhа хунарай 40-өөд гаран зүйлнүүдые гаргадаг юм. Тэрэнэй бүдүүд ба хубсаhа хунар оронойнгоо эрилтэнүүдые хангахаhаа гадна, хилын саанахи оронуудта эльгээгдэдэг.

Предприятн жэл бүри продукциингаа 40 процентые хилын саанахи дэлгүүртэ гаргадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: предприятиин цехүүдэй нэгэндэ.

ЧТК-ТАСС-ай фото.

БҮХЭДЭЛХЭЙН ВЫСТАВКЫН ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Манай ороной агнууриин ажахын түүхэдэ үнгэрһэн жэл онсо һуури эзэлнэ. 1970—1971 онуудай олзоборилгын үе соо ангай арһа гүрэндэ худалдалга нилээд дээшэлээ. Юуб гэхэдэ, гүрэнэй худалдан абадаг сэн ехэ болоо, тиимэһээ ангуушадай, агнуурида дуратай хүнүүдэй тоошье олошороо бшуу.

Гэхэтэй хамта, ангуушад хоорондын, тэрэ тоодо манай, хариин гүрэнүүдэй агнууриин албанай холбоо барисаан хүгжэнэ, дүй дүршэлөө тэдэнэр хубаалдадаг болонхой.

1971 оной май һарын эхеэр Париж хотодо биолог-охотоведүүдэй Уласхоорондын X конгресс болоо һэн. Тэрэнэй хүдэлмэридэ дэлхэйн 22 ороной түлөөлэгшэд хабаадалсаһан. Манай ороной 18 хүнһөө бүридэһэн делегаци эгээл ехэнь байһан юм. Олзоборилгын ажахые комплексноор хүгжөөхэ, спортивна агнуурие хүтэлбэрилхэ асуудалнуудаар ашатай туһатай хөөрэлдөөн охотоведүүдэй дунда үнгэрөө һэн.

Хоёрдохёор, агнууриин түүхые арьбадхаһан баһа нэгэ ушар тэмдэглэмээр байна. Үнгэрһэн жэлэй август һарын 27-һоо сентябриин 30 хүрэтэр агнууриин бүхэдэлхэйн выставкэ Венгриин Арадай Республикада эмхидхэгдэһэн. Тэрээндэ

дэлхэйн 40 гаран орон хабаадаа.

Мүнөө үеын хүнэй ажабайдалда агналгын нүлөө болон дэлхэй дээрэхи агнууриин ажахын хүгжэлтэ харуулха гэһэн зорилго выставкын урда табигдаһан байгаа.

Советскэ Союзай агнууриин ажахыһаа выставкэдэ табигдаһан зүйлнүүд 1400 квадратна метр талмайтай бүхэли павильон эзэлһэн юм. Эгээл ехэ залтай павильон соо СССР-эй агнууриин ажахынууд, ангуушадай һайн дуранай бүлгэмүүд болон олзоборилго хэхэ дуратайшуулай туйлалтанууд үргэнөөр харуулагдаа.

Гадаадын гүрэнүүдэй агнууриин ажахын хүгжэлтэ болон амжалтатай танилсаха зорилготойгоор оронойманай 400-гаад охотоведүүд, ангуушад выставкэдэ ошоһон байна. Тэдэнэй дунда Буряадай республикын гурбан түлөөлэгшэд — БИОН-ой зоологиин таһагые даагша, биологиин эрдэмэй кандидат М. А. Шаргаев. Буркоопсоюзай олзоборилгын ажахын трестын директор Г. Е. Курбетьев, Хойто-Байгалай коопзверопромхозой директор Р. М. Бороев гэгшэд байлсаа.

Дэлхэйн зүг бүхэнэй ангуушадай орон нютагтаа олоһон үнэтэ зүйлнүүдые харуулһан павильон тон һонирхолтой байгаа.

Хаана, ямар газарта, ямар сагта олдоһон тухайгаа тэмдэглүүлһэн, шэгнүүр, хэмжүүрынь элирүүлэгдэһэн зүйл выставкэдэ табигдаад байхадаа, научна удха шанартай болодог.

Выставкэ, конкурс болон элдэб харалгада ангуушадай табиһан зүйлнүүд (трофейнүүд). баллай гуримаар сэгнэгдэдэг. Ехэ хэмжээгээрээ, гоёороо шалгарһан зүйлнүүд шагнагдажа, медаль, дипломдо хүртэдэг, илагшадай дэбтэртэ тэмдэглэгдэдэг юм.

Будапештдэ эмхидхэгдэһэн выставкын совет павильон соо 31 янзын 565 зэрлиг амитадай дүрсэ харуулагдаһан. Тэдэнэй дунда хандагайн 53, бугын 11, Сибириин гүрөөһэнэй 22 эбэр, шэлүүһэнэй 27 болон бодон гахайн 44 һоёо, баабгайн 37 хохимой бусад зүйл байгаа.

Агнууриин Бүхэдэлхэйн выставкын жюрин шиидхэһэнэй ёһоор, Советскэ Союзай 8 трофей дэлхэйн чемпион гэлэн нэрэдэ хүртэһэн, 18 зүйл Гран-при гэжэ шан абаһан, 322—алтан, 163—мүнгэн, 48—бронзо медальда хүртөө.

Буряадай республикаһаа Сибириин гүрөөһэнэй хоёр эбэр, шэлүүһэнэй нэгэ хохимой тус выставкэдэ эльгээгдэһэн юм. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуури-олзоборилгын ажахын управлениин нэрэдэ баяртай мэдээсэл ерэбэ. Ушар юуб гэхэдэ, выставкэдэ табигдаһан гүрөөһэнэймнай нэгэ эбэр Бүхэдэлхэйн выставкын диплом болон бронзо медальда, нүгөөдэнь грамота болон дурасхаалай медальда хүртөө бшуу.

Диплом болон бронзо медальда хүртөөшэнь Мухар-Шэбэрэй аймагай ангуушан Г. М. Куренков, грамота болон дурасхаалай медалиин эзэн — Улаан-Үдын аймагай Кордон һууринай ангуушан В. М. Григорьев гэгшэд болобо.

Манай Буряадай ангуушадай Бүхэдэлхэйн выставкын шанда хүртэһэн ушар манда ехэ баяр асараа. Гэхэ зуура, Бүхэсоюзна болон бүхэдэлхэйн агнууриин выставкэдэ хабаадалсажа, Сибириин баялигые харуулаад. алта, мүнгэн,бронзошье медальда улам олоороо хүртэхэ арга дүүрэн бии. Тиимэһээ агнуури олзоборилдог бүхы ажахы болон ангуушадта хоморой трофейнүүдые выставкэ, конкурсдо табижа, түрүү һуури эзэлжэ байхыень хүсэнэбди.

М. ГЫЛЫКОВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуури олзоборилгын ажахын управлениин главна охотовед.

ГТО: БЭЕЫН ТАМИР, МАХАБАДАЙ БОЛБОСОРОЛ

Совет физкультурно-спортивна хүдэлөөн хүгжэлтынгөө шухала шатада гараад байна: «АЖАЛ ХЭХЭЭР, СССР-ээ ХАМГААЛХААР БЭЛЭМБИ» гэһэн бүхэсоюзна физкультурна шэнэ комплекс 1972 оной мартын 1-һээ хүсэндөө оробо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Физическэ культурын ба спортын комитедэй пропагандын таһагай начальник АЙДАР ВАЛИАХМЕТОВ Хэблэлэй һониной агентствын гүйлтаар ГТО-гой шэнэ комплексын гол удха ба зорилгонууд тухай хөөрэбэ.

«ГТО» гэһэн тобшохон. тодохон үгэ совет хэдэн үеын хүнүүдтэ танил юм. Түрүүшын табан жэлнүүдэй томо барилгануудые бүтээгшэд, Эхэ ороноо хамгаалагшад, мүнөө амгалан тайбан ажал эрхилжэ байгшад энээн тухай һайн мэдэхэ.

Москвагай студент, Киевэй академик, Казахай талын хонишон, Сибириин тайгын геолог, Яхадай орошон, Эстониин дууша басаган — Советскэ Союзай 100 гаран миллион гражданинууд, элдэб наһанай, элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд ГТО-гой значок үбсүүн дээрээ зүүнхэй, яларуулжа ябадаг. ГТО-гой значогтон — шандааһа шангатай, шамбай бэетэй, согтой, солбон хүнүүд. Совет спортсмен — Олимпиин наадануудай чемпион бүхэн ехэ замаа ГТО-гой нормативуудһаа эхилһэн байха.

Дүшэн жэлэй саада тээ нэгэдэхи комплексын нормонууд тодорхойлогдоһон түүхэтэй. Урда тээнь, 1934 ондо һургуулиин ухибүүдэй зүүхэ значок — БГТО («Ажалда, оборонодошье бэлэн бай») бии болоо һэн. Тэрэ комплекс бэе махабад болбосоруулха совет ёһо гуримай үндэһэ һууринь болоо бэлэй.

Һүүлэй үе болотор СССР-тэ физкультурна хүдэлмэри ябуулха гол гурим байһан ГТО-гой комплекс 1939 ондо батлагдаһан юм.

Энэ үе соо олон миллион совет хүнүүд бэе махабадаа бүхы талаарнь болбосоруулан, шамбай шанга болгоо.

«Ажалша хүн бүхэндэ шанга шандааһан, хёрхо нюдэн хэрэгтэй!» гэһэн ГТО-гой заншалта уряа арбаад жэлэй саада тээхидэл адли шухала байна. Ажабайдал улам дээшэлэ дэбжэнэ бшуу. Научно-техническэ революциин үе сагта, социалис обществын хүгжэлтын мүнөөнэй шатада физическэ бэлэдхэлэй талаар бүри ехэ эрилтэ табигдана.

Эрдэмтэд болон физкультурын мэргэжэлтэдэй зохёон һанамжалһан энэ комплекс эрдэм наукаһаа эшэ үндэһэтэй, урдын дүй дүршэлые хараада абанхай, зүбшэн хэлсэлгын үедэ ороһон дурадхалнууд. хүсэлэнгүүд хараада абтаһан байха.

ГТО-гой комплексын нормативууд арад зоной наһанай талаараа хубаардаг гол бүлэгүүдые — 10-һаа 60 хүрэтэрхиие хараада абана. Мүнөөнэй комплексно табан шата бии (энээнһээ урда тээхи комплекс гурбан шататай байһан). **«Зоримгойшуул, һүбэлгэшүүл** гэһэн нэгэдэхи шатын нормативуудые 10—13 наһатай хүбүүд. басагад түшааха ёһотой. Физкультурын энэ эхин түрүүшын ёһо гуримые ойлгоһон багашуул бэе махабад болбосоруулха упражненинүүдтэ бүхы наһан соогоо дуратай үлэхэ.

«Спортивна халаан» гэһэн хоёрдохи шатань 14—15 наһатайшуулда зорюулагданхай. ГТО-гой энэ шатын значогто хүртэхын түлөө хүхюун, абьяастай мүрысөөн бэе махабадаа согтой, шамбай болгохо ябадалда дунда наһатаниие һургаха зорилготой.

«Хүсэн ба зориг» гэһэн гурбадахи шатань ажаллажа эхилхээр. Совет Армида алба хэхээр бэеэ зэһэн бэлдэгшэдтэ хабаатай юм. Тэрэнэй нормативууд 16—18 наһатайшуулда зорюулагдана. Энэл үеэ шандааһан шангададаг, зориг хатуужадаг, абаризан бүридэдэг шуу.

Дүрбэдэхи шатань **«Бэе махабадай бүридэн болбосоролго»** гэһэн нэртэй. 19-һөө 39 хүрэтэр наһандаа хүн бүхэн бүхы талаараа бүрин тэгшээр хүгжэдэг юм. Бэеэ хүсэдэг, спортивна хатуужал олодог, шииираг шамбай болодог. Энэ үедөө ажаллахада хабатай байдаг гээшэ.

«Согтой һэргэлэн, элүүр дорюун байлга» гэдэг табадахи шатын зорилго — 40-һөө 60 хүрэтэр наһатай (эрэшүүл), 35-һаа 55 наһа хүрэтэр наһатай (эхэнэрнүүд) хүнүүдэй бэеые бажагар һайн, ажал хэхэ абьяас ехэ байлгаха хэрэгтэ туһалха. Энэнь онсо шухала удхатай зорилго болоно. Юундэб гэхэдэ, дундуур ба ехэ наһатайшуулай тоо СССР-тэ саг үргэлжэ нэмэжэ байдаг.

Табадахи шатын нормативууд согтой һэргэлэн, урма зоригтой, хүсэтэй, олониитэдэ туһатай зандаа удаан ажаһууха арга ветерануудта олгохо байна.

ГТО-гой нормонуудые 60-һаа дээшэ наһатай хүнүүдшье түшаажа болохо. Зүгөөр врачнуудтай зүбшэлхэ хэрэгтэй.

Түрүүшын гурбан шатын нормативуудые амжалтатайгаар дүүргэгшэдтэ ГТО-гой мүнгэн, алтан значогууд үгтэхэ. Дүрбэдэхи шатаар эрхимлэгшэдтэ онсо тэмдэгтэй алтан значок, табадахидань — алтан значок үгэхэ. Спортивна шадабаряа улам дээшэлүүлхэ арга шэнэ комплекс олгохо гээд мэдэнэбди.

Гүйхэ, үндэрые, утые харайха, санаар урилдаха, холо шэдэхэ, тамарха ба хүндэ юумэ үргэхэ, аяншалга хэхэ, бэрхэшээлнүүдые дабаха, мотоциклаар ябаха, планер залан жолоодохо, спортивна винтовкоор буудаха гэхэ мэтэ ГТО-гой шэнэ комплексоор хараалагданхай. ГТО-гой значок абаха нормативуудые түшааһан хүн гражданин обороно тухай, нииитын газарта ариг сэбэр[...] хиха тухай гурим заабари [...] ёһотой.

ГТО-гой нормативуудые [...] лэб спортивна мүрысөөн[...] үедэ түшааха болоно. Ороной [...] тивна бүхы барилганууд — [...] гаран стадион, спортын 700[...] 35.000 шахуу спортивна [...] плексно талмайханууд ГТ[...] нормо түшаагшадай мэдэлдэ [...] хэ.

***

«Ажал хэхээр, СССР-ээ [...] гаалхаар бэлэмби» (ГТО) [...] бүхэсоюзна физкультурна [...] комплекс тухай һайнаар м[...] тула элдэб наһатай хүнүүд[...] шааха зарим нормативууды[...] руулхамнай.

I ШАТА. «Зоригтойшуул, һүбэлгэшүүл» (10—13 наһатай б[...]гад, хүбүүдтэ). Утые харайлга: хүбүүд — 340 см, басагад—307 [...] 60 метртэ урилдаан: хүбүүд — 10 секунда, басагад — 10,2 сек[...]да. Теннисэй бүмбэгэ шэдэлгэ: хүбүүд — 35 метртэ, басагад — 23 метртэ.

II ШАТА. «Спортивна халаан» (14—15 наһатай эдиршүүлдэ[...] 50 метртэ тамаралга: хүбүүд — нэгэ минута соо, басагад — н[...]гэ минута арбан секунда соо; үндэрые харайлга: хүбүүд — 120 с[...] басагад — 105 см. Туристска аяншалга — 12 километр.

III ШАТА. «Хүсэн ба зориг». (16—18 наһатай эдир хүбүүд. ба[...]сагадта). 100 метртэ урилдаан: хүбүүд —, 14,2, басагад — 16,2 с[...]кунда соо. Санаар урилдаан: хүбүүд — 5 км (27 минута), ба[...]гад—3 км (20 минута). Утые харайлга эдир хүбүүд — 440 с[...] басагад — 340 см.

IV ШАТА. «Бэе махабадай бүрилдэн бомбосоролго» (19—39 н[...]һатай эрэшүүлдэ, 19—34 наһатай эхэнэрнүүдтэ). 100 метртэ т[...]маралга: эрэшүүл — 2 минута 0,5 секунда соо, эхэнэрнүүд — 2 м[...]нута 20 секунда соо. Үндэрые харайлга: эрэшүүл — 130 см, эх[...]нэрнүүд — 110 см. Туристска аяншалга — 25 км.

V ШАТА. «Согтой һэргэлэн, элүүр дорюун байлга» (40—60 н[...]һатай эрэшүүл 35—55 наһатай эхэнэрнүүд). Утые харайлга: эр[...]шүүл — 170 см, эхэнэрнүүд — 130 см. Хурдаар ябалга: эрэшүүл — [...] 400 метртэ (2 мин. 50 сек.), эхэнэрнүүд — 200 метртэ (1 мин. 2[...] сек). 100.50 метртэ тамаралга. 2 килограмм шэгнүүртэй мя[...] метртэ (эрэшүүл), 6метртэ (эхэнэрнүүд) түлхихэ.

ГТО-гой нэгэ шатаһаа нүгөө шатадаа дамжан о[...]ходоо, хүн бүхэн спортдо дуратай болохо, олон жэлдэ согтой [...]рюун ябаха, спорт эрхилһээр байха.

ШАНГА ШАЛГАЛТА БАРИБА

Ташкентһээ баярта мэдээсэл ерэбэ. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө 30 километрэй зайда болоһон мүрысөөндэ Владимир Цыренов түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ. бронзо медальда хүртэбэ.

Январиин һүүл багаар Владимиртай уулзажа хөөрэлдэхэдөө хасарайнь хара хүрин болошоод байхые хараа һэм. Минии харасые обёоромсоороо тэрэ хүхюунээр энеэбхилээд, иигэжэ хэлэбэ:

— Хасараа хүлдэжэрхёоб. Энэ жэлэй спортын сезон тусгаар хатуу юм даа. Олимпиадада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна. Тиимэһээ үбэлэй янгяа хүйтэн гэнгүр һорилго хэхэ ушартай бологдоно. Һорилго хэхэ гээшэ алтанһаа үнэтэй болоод байна. Россин «Урожай» бүлгэмэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо, һорилго хэхээр мордохомни.

Холын зайда урилдалгаар Олимпиин нааданда хабаадалсаха оронойнгоо суглуулагдамал командын бүридэлдэ орохо кандидатуудай нэгэн Владимир Цыренов гэжэ энээнһээшье урагша мэдээжэ һэн. Мюнхендэ ошохоор бэлдэлгэ хэжэ байһан кандидадууд найман хүн юм. Эрхим һууринуудые эзэлһэн гурбан спортсмен Олимпиин нааданда хабаадалсаха золдо хүртэхэ байна.

Эрхимүүдые шэлэн абаха мүрысөөнүүдэй нэгэн һаяхан боложо дүүрэбэ. Гушан километрэй зайда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Ташкент хотодо болоһон байна. Владимир Цыренов энэ шанга тулалдаанда хабаадалсажа, 3-дахи һуури эзэлээ. Тэрэ Россин суглуулагдамал командын гэшүүн Владимир Меркушин, украинец Игорь Щербатых гэгшэдтэ ахигдаһан байха юм. Меркушин энэ зайе гаталхадаа, 1 час 33 минута саг харуулаа. 2-дохи һуури эзэлһэн Щербатых 1,4 секундаар тэрээнһээ гээгдэжэ ерээ. Харин Владимир Цыренов түрүү һуури эзэлэгшэһээ 4 секундаар гээгдэжэ ерэһэн байха юм. Иигэжэ нютагаймнай хүбүүн Олимпиин нааданда ошохо дүүрэн арга боломжотой болобо гээшэ.

В. БАДМАЕВ,
«Урожай» бүлгэмэй областной соведэй инструктор.

Буряадай боксёрнууд алтанда, мүнгэндэ хүртэбэ

Студентнүүдэй дунда боксоор СССР-эй түрүү һуури эзэлэлгээр Красноярскда һая боложо үнгэрһэн мүрысөөнүүдтэ манай нютагай хүбүүд амжалтануудые туйлаба. Буряадай багшанарай институтдай студент, СССР-эй 1971 оной чемпион, спортын уласхоорондын классай мастер Валерий Стрельников ба Зүүн Сибириин технологическа институдай багша, багшанарай институдые дүүргэжэ гарагша, РСФСР-эй чемпион, спортын мастер Павел Федотов гэгшэд студентнүүдэй дунда ороной чемпионууд гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэд. Тэдэнэртэ тон хүнгэн ба түрүүшын дунда шэгнүүрээр илагшадай алтан медальнууд барюулагдаба.

Спортын мастерта кандидат, багшын институдай студент Виктор Кауров хүнгэн шэгнүүрээр чемпионадай мүнгэн медальда хүртэжэ, ехэхэн амжалта туйлаба.

Буряад оронойманай эдэ гурбан боксернууд һорилгонуудые хэхээр Красноярскда үлөөгдөө. Һүүлээрнь «Буревестник» командын бүридэлдэ орожо, Советскэ Союзай кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаха юм.

Буряад боксёрнуудые һургагша, багшын институдай доцент, РСФСР-эй габьяата тренер, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Антон Андреевич Атархановые ороной студентнүүдэй суглуулагдамал командын тренерээр томилоо гэжэ дуулахадаа, боксдо дуратайшуул, республикын спортивна бүхы нииитэ омогорхохо байха. Антон Андреевичые, тэрэнэй хүмүүжүүлһэн боксернуудые туйлаһан амжалтаарнь халуунаар амаршалаад, Советскэ Союзай Кубогай түлөө мүрысөөнүүдтэ амжалта хүсэе.

В. ХАРАХИНОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Лейпцигтэхи уласхоорондын яармаг нээгдэбэ

БЕРЛИН. (ТАСС). Лейпцигтэхи, уласхоорондын хабарай ярмагай үүдэнүүд хүндэмүүшээр сэлигдээ. Энээндэ дэлхэйн 60 ороной гадаадын худалдаа наймаанай юһэ мянга гаран эмхи, фирмэ ба предприятинууд хабаадана. Тэдэнэй дундаһаа ГДР, Советскэ Союз ба бусад социалис оронууд эгээн ехэ экспонентнүүд болоно.

Энэ жэлдэ хоёр ой — СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй, Лейпцигэй яармагуудта хабаадажа эхилһээр 50 жэлэй ойнуудые — тэмдэглэхэеэ байһан Советскэ Союзай экспозици онсо һонирхол үүсхэнэ.

Харилсаа холбоотой байха ёһотойбди

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Советскэ Союз — агууехэ гүрэн. Тэрээнтэй хүршэнэр болонобди. Экономическа харилсаатайбди. Манай оронуудай хоорондо арсалдаатай асуудалнууд байхагүй. Харилсаа холбоотой байха ёһотойбди, — гэжэ Советскэ Союзда Пакистанай Исламска Республикын президент З. А. Бхуттын аяншалхаяа байһан тушаа хэлэхэдээ, Пакистанай правительствын тусхай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

ИНК АМЖАЛТА ТУЙЛАА

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин 16 штадай, союзна хоёр газар-нютагай засагай зургаанда дуугаа үгэлгын үрэ дүнгүүдэй ёһоор, ороной засаг баригша парти — Индиин национальна конгресс (ИНК) депутадуудай 798 һууриһаа 632-ые абаба. Тус партиин иимэ ехэ илалта туйлаһан ушар юу харуулнаб гэхэдэ, Индидэ социальна хубилалтануудые бэелүүлхэ зорилготой политикын тон хүндэтэй байһые гэршэлнэ. ИНК түрүү үзэл бодолто партинуудтай нэгэдэн, Махараштра (270-най 233 һуурие), Гуджарат (168-най 139-ниие) штадуудай засагай зургаандахи депутадуудай һуурини тон олонхиие дуугаа үгэлгын үедэ абаба.

Майсор штадтахи һунгалтын үедэ ИНК мүн лэ горитой амжалта туйлаа. Соносхогдоһон 148 һууриин (бүхыдөө 216) 113-ые абаа. Гуджарат, Майсор штадуудта туйлаһан илалтань илангаяа ехэ удха шанартай. Юундэб гэхэдэ, эдэ штадууд баруунай тала баридаг партинуудай — «Сватантрын», «Конгрессэй эмхинн» тушэг тулгуури гэжэ тоологдодог байгаа бшуу.

Индиин нютагай парламентнуудай һунгалтын үедэ туйлагдаһан үрэ дүнгүүд арад зоной ехэ илалтые гэршэлнэ.

Үдэшэлгын парад

ДАККА. (ТАСС). Хани барисаата Бангладешэй Арадай Республикаһаа гаража ошохоёо байгаа Индиин сэрэгүүдые үдэшэлгын парад эндэ болоо. Тиин, Бангладешэй оршом соо бологшо дайнай ябуулгануудта хабаадаһан Индиин сэрэгүүдэй бүлэг бүлэгөөрөө гаража ошолго дүүрэбэ.

Энэ парадые Бангладешэй Арадай Республикын премьер-министр шейх Муджибур Рахман, Индиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба Бангладешые сүлөөлхэ отрядуудай ахамад командалагша, генерал-лейтенант Арора гэгшэ угтаа.

Бусахаяа байһан Индиин сэрэгүүдые амаршалха зуураа, национальна талаараа сүлөөрхын түлөө Бангладешэй арад зоной тэмсэлгэ эдэ сэрэгүүдэй шухала үүргэ дүүргэһые Муджибур Рахман тэмдэглэбэ.

ЭРИД БУРУУШААНА

ХАНОЙ. (ТАСС). Лаосой патриотическа фронтын Центральна Комитет Лаосто эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй дайнай улам һүжэрөөгдэжэ байһые тусхай мэдүүлгэ доторoo эрид шангаар буруушааба.

Каосан Патет Лао агентствын дамжуулһан тэрэ мэдүүлгэ доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: США-гай засаг баригша бүлэгүүд лаосойхидые лаосойхидтойнь дайлалдуулха һэдэлгэ гарган, Лаостохи «онсо дайгаа» урда тээнь үзэгдөөгүй ехэ далайсатай, хэрзэгы шэрүүн болгоо. Таиландда, Гуамда, Тонкинска булан соо эшээлдэг США-гай 7-дохи флодой авианосецууд дээрэ баазатай американ 600 гаран самолёдууд Лаосой газар дээрэ үдэр бүри хэдэ мянган тонно бомбонуудые хаяна.

Лаосой патриотическа фронт, лаотян арад Вьетнамай, Камбоджын аха дүү арадуудтай гар гарһаа барилсан ябажа, ээрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү дайгаа түгэс илалтада хүргэтэрөө тулалдахаар шиидэнхэй гэжэ мэдүүлгэ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

ОСПААЛ-ай секретариадай мэдүүлгэ

ГАВАНА. (ТАСС). Африкын, Азиин ба Латинн Америкын арадуудай һаналаа нэгэдэхэ эмхиин (ОСПААЛ) гүйсэдхэхы секретариат эндэ мэдүүлгэ тунхаглаа. Вьетнамда эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгын һүжэрөөгдэжэ байһые мэдүүлгэ доторoo эрид буруушаагаад, энэ дайе дары болюулха эрилтэ табиба,

Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэн, һаналаа нэгэдэжэ байһан тухайдаа ОСПААЛ-ай гүйсэдхэхы секретариат мэдүүлбэ.

Муджибур Рахманай уряа

ДАККА. (ТАСС). Ороной экономико һүйдхэхэ һэдэлгэтэй ябуулгануудые хэдэг социальна харша этэгээдүүдтэ эсэргүүсэн, арад зонойнгоо эрид шууд тэмсэхыень Бангладешэй премьер-министр шейх Муджибур Рахман уряалба.

Контрабандатай тэмсэхэ «арадай комитедүүд» хилэ шадарай районуудта тогтоогдохо ёһотой гэжэ Муджибур Рахман Даккада тунхаглагдаһан мэдүүлгэ доторoo тусхайлан тэмдэглэбэ.

Хархис арми сүхэрэн доройтожо үргэлжэлһөөр

ХАНОЙ. (ТАСС). Сайгоной хархис арми үнгэрэгшэ 1971 онойхидол адли иимэ ехээр хэзээшье сүхэрэн доройтоогүй юм. Урда Вьетнамдахи «номгоодхолгодо», Лаос ба Камбоджодо эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгануудта солдадуудай хабаадаха дурагүй байһаниинь командованиин захиралтануудые дүүргэлгэһээ элдэб подразделенинүүдэй хамтаараа арсаһан 2.730 ушараар элирхэйлэгдэнэ.

Арми дотор таһалгаряагүй, үдэр бүри шахуу буһалгаануууд болоно. Тэдэнэй үедэ 5 мянга шахуу американецууд ба сайгон армиин алба хаагшад хүлһөө буулгагдаһан байна. Эдэнь солдадуудай буһалгаануудые дарахын тула эльгээгдэһэн байгаа.

Сайгоной сэрэгүүдһээ бодхуулталга юрын үзэгдэл болонхой. 1971 ондо энэ армиһаа 148 мянга шахуу солдадууд, тэрэ тодо 2 батальон, 39 рото, 422 взвод бии байһан. Хархис армида алба хэдэг байһанаа бодхуултаһан хүнүүдэй нилээд олониинь НВСО-до ниилэжэ, 2 мянга гаран элдэб янзын буунуудые асарһан байна.

Гансахан Куангда провинцида үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын 10 һарын турша соо армиин зэргэһээ 7 мянга шахуу солдадууд зугадаа. «Ламшон-719» гэдэг ябуулга хэһэн далайн ябаган сэрэгэй дивизиин, тэрэшэлэн газарай сэрэгүүдэй 51-дэхи дивизиин хахадһаа олониинь бодхуултаа.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

СИНГАПУР. (ТАСС). СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан совет фильмүүдэй фестиваль Сингапурай республикада эхилбэ. Сингапурай түбэй концертнэ зал соо «Кремлиин курантнууд», «Чайковский» болон бусад уран һайханай, документальна фильмүүд харуулагдана. Нютагай зоной дунда энэ фестиваль ехэ һонирхол үүсэнэ.

РИМ. (ТАСС). Италиин Компартиин зэргэдэ мүнөө 1.607.602 гэшүүд, тэдэнэй тоодо 358 мянган эхэнэрнүүд бии. 21-һээ доошо наһатайшуул партиин гэшүүдэй дунда 85.960 хүн болоно.

«Темпо» газетэдэ ИКП-гэй хүтэлбэриин гэшүүн У. Пеккиоли гэгшын үгэһэн интервью дотор эдэ тоонууд дурдагдаа.

НИКОЗИ. (ТАСС). Кипрэй президент Макариосые дэмжэһэн олон мянган зоной митинг эндэ болобо. Орон доторхи эхэнэрнүүдэй эмхинүүдээр үнгэргэгдөө. Энээндэ хабаадагшад республикын президентын тушаалда Макариосай байлгые дэмжэһэн шиидхэбэри гаргаа. Президентын тушаалһаа архиепископ Макариосай бууха эрилтэ табиһан Кипрэй синодой һаяын шиидхэбэриие эрид буруушааба.

ПАРИЖ. (ТАСС). Эль-Феррольдохи «Басан» гэжэ судоверфиин хүдэлмэришэдтэ эсэргүү харата муухай ябуулга хэгдэбэ. Тэрэнэй үедэ полициинхидэй һомоидо дайрагдажа, хоёр хүн үхэһэн, арбаад хүн шархатаһан, Испанидахи политическэ оршон байдал шахардуу болоһон байна.

Индохитадай фронтнууд дээрэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ зэбсэгтэ хүсэнүүд байгша оной февраль соо Сокчанг провинцида болоһон үсэд шанга байлдаануудай үеэр дайсанай 600 гаран солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаа, 4 судна уһа руу шэнгээгээ, элдэб янзын 140 гаран буу буляан абаа. Энээн тухайдань Сүлөөлэлгэ гэжэ хэблэлэй агентство мэдээсэбэ.

Лаосой патриодууд февралиин туршада Вьентьян провинци дотор таһалгаряагүй добтолон, дайсанай 70 гаран хүниие алаһан ба шархатуулһан, сэрэгэй 7 машина һамна сохиһон байна гэжэ Каосан Патет Лао агентство мэдээсэнэ. Энэл үе соо Лаосой патриодууд Саваннакет провинцида дайсанай 200 гаран солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаа, нилээд ехэ һомо хэрэгсэл буляан абаа.

Урда Родезиин засагаархидай хэды мүрдэлгэнүүдые хэжэ байгаашье һаань, африканецууд Смидэй расистска гуримда, англо-родезийскэ хэлсээнүүдтэ эсэргүү тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Англо-родезийскэ хэлсээнүүдые буруушаанабди!», «Нэгэ Замбабве» — нэгэ яһатан!» гэһэн лозунгнууд харгы дээрэхи плакат дээрэ бэшээтэй байна.

ПРЕСС-ТАСС КАМЕРЫН фото.

ПРАВДА БУРЯТ[...]

Нэгэдэхи хуудаһанда: [...]циалис мүрысөөнэй ал[...] подборка. «Бэедээ най[...]хада». И. Николаевай [...] Анатолий Кузнецовой «[...] — Л. Синегрибовэй ста[...]дөө ажахын шэнжэлэл.

Хоердохи хуудаһанда: [...]хын тоосоон колхоз, сов[...]та. Б. Цыбиковэй стать[...] дэлмэришэ хүнэй нүлө[...] Г. Горбатенкын статья. [...]хиналтын комитедүүдтэ.

Гурбадахи хуудаһанда: [...]тор — партиин үзэл [...] түлөө эдэбхитэй тэмсэл[...] подборка. АПН-эй матери[...]

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [...]тын һонинууд. Хилын са[...]

ЭНХИР КРАН

УЛААН-ҮДЫН СТУДИ[...]

12.00 — Теле-зүжэг. «[...]вые души» (нэгэдэхи [...] 13.35 — Концерт.

«ОРБИТЫН» ПРОГРА[...]

14.00 — Дамжуулгын [...]рамма. 14.05 — Һургаш[...] зорюулагдаһан дамжу[...] 14.45 — Зүүн Сибири[...] Алас-Дурна зүгэй уран [...]най бүлгэмдэ хабаада[...] концерт. 15.40 — Олон [...] Ленинскэ университет. [...] — олон яһатанай социа[...]рэн». 16.10 — «Холодн[...]чо» — телевизионно ура[...]ханай фильм. 17.20 — [...] опасность справа» 4-дэх[...] жуулга — «Черный [...] 18.05 — һүүлэй һонин. 18[...] Конькигаар фигурна һол[...]гын дэлхэйн чемпионат [...] һаа дамжуулга. 20.25 — [...]чаров. «Үдэрһөө үдэр[...] теле-зүжэг. 9-дэхи бүлэ[...]кабрь, 31-е, пятница».

УЛААН-ҮДЫН СТУДИ[...]

21.30 — Телепанорама [...]ряад хэлэн дээрэ). 21.[...] «Альтаир» гэжэ һургаш[...] телевизионно клуб. 22.[...] Концерт.

«ОРБИТЫН» ПРОГРА[...]

23.00 — Һүүлэй һонин. [...] — «Залуушуул» гэһэ[...] жуулга. 24.00 — «Врем[...] информационно прог[...] 00.30 — «Хүгжэмэй [...] 01.20 — «Нэгэ [...] театр». К. Кулиевай ба Р[...]затовай шүлэгүүд. РСФ[...] габьяата артист Я. Смол[...] уншана.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАМ[...]

16.00 — теле-зүжэг «[...]грозы». 18.20 — Концер[...]

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[...]

Манай адрес, телефо[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. [...] 35. Телефоны: редакт[...] 54-54, приёмная — 54-[...] редактора — 68-08, зам. [...]тора — 62-62, ответ. сек[...] — 50-52, зам. ответ. сек[...] — 36-76, отделы: пар[...] жизни — 60-91, сельско[...]зяйства — 64-36, 63-86, [...]ганды и агитации — 56-23, [...]мышленности и строит[...] — 61-35, советского стро[...]ства и быта — 69-58, ку[...] и школ — 60-21, писем [...] селькоров — 67-81, инфор[...] — 34-05, общественная [...]ная — 56-62, машинное б[...] 57-63, фотолаборатор[...] 33-61.

Н-01375. Заказ № [...]